

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra pastorální a spirituální teologie

Júlia Jarmolovič

Prežívanie rehoľných sľubov
v Kongregácii sestier Božského Vykupiteľa
vo svetle tajomstva vykúpenia

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Marta Lucie Cincialová, Th.D

Odbor: Teologia a spiritualita zasvěceného života

OLOMOUC 2010

Prehlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne a použila som len uvedené pramene a literatúru.

V Spišskej Novej Vsi 16. februára 2010

Júlia Jarmolovič

Ďakujem Marte Lucii Cincialovej, Th.D za odborné vedenie práce a za množstvo cenných rád a podnetov. Zároveň ďakujem svojim spolusestrám za odovzdanie vedomosti a skúsenosti, ale aj za ľudskú a duchovnú oporu a pomoc.

OBSAH

ÚVOD	5
1 TAJOMSTVO VYKÚPENIA V TRADÍCII SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA	7
1.1 VYKUPITEĽSKÁ OBETA JEŽIŠA KRISTA A JEJ VÝZNAM PRE ČLOVEKA.....	7
1.2 PREŽÍVANIE TAJOMSTVA VYKÚPENIA V KONGREGÁCII SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA	12
1.2.1 Alžbeta Eppingerová a zrod jej povolania k zasvätenému životu	12
1.2.2 Založenie Kongregácie a spiritualita Matky Alfonzy Márie	17
1.3 VÝVOJ, SÚČASNÝ ŽIVOT A PÔSOBNIE V SLUŽBE VYKÚPENIA	19
2 REHOĽNÉ SLUBY V TRADÍCII KONGREGÁCIE.....	23
2.1 EVANJELIOVÉ RADY	23
2.2 PREŽÍVANIE REHOĽNÝCH SLUBOV U MATKY ALFONZY MÁRIE A JEJ ODPORÚČANIA SESTRÁM	25
2.2.1 Sľub čistoty	26
2.2.2 Sľub chudoby	27
2.2.3 Sľub poslušnosti.....	28
2.3 TRI EVANJELIOVÉ RADY: SYMBOL PRE ŽIVOT Z TAJOMSTVA VYKÚPENIA V SÚČASNOSTI V KONGREGÁCII SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA.....	29
3 POCHOPENIE PREŽÍVANIA SLUBOV	33
3.1 PRÍPRAVA PRED SLUBMI	33
3.2 NAPLNENIE TAJOMSTVA VYKÚPENIA V APOŠTOLÁTE	36
3.3 PROSTRIEDKY NA PREHLBENIE IDENTITY A CHARIZMY SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA	39
ZÁVER.....	44
BIBLIOGRAFIA.....	46
SKRATKY	49

ÚVOD

„Povolanie ísť cestou evanjeliových rád sa rodí z toho, že sa niekto vnútorne stretne s Kristovou láskou, ktorá je vykupujúcou láskou. Kristus povoláva práve touto vykupiteľskou láskou“.¹

Boh miluje každého človeka bezpodmienečne a túži ho oslobodiť v Ježišovi Kristovi, aby žil opravdivo a aby bol jeho život naplnený šťastím. V každej dobe povoláva ľudí, ktorí chcú svedčiť o jeho vykupujúcej láske, a zároveň sú ochotní a schopní byť vnímaví na meniace sa potreby čias. Tak si povolal aj Alžbetu Eppingerovú (neskôr Matku Alfonzu Máriu), ktorá reaguje na aktuálne historicko-spoločenské pomery 19. storočia vo Francúzsku a zakladá Kongregáciu sestier Božského Vykupiteľa, aby ľudom svojej doby v telesnej a duševnej núdzi sprostredkovala vykupiteľskú lásku Božieho Syna, ktorý sa stal človekom. Mimoriadnou charizmou Matky Alfonzy Márie bolo rozjímať o tajomstve vykúpenia, nechať sa týmto tajomstvom preniknúť a urobiť ho plodným v oblasti apoštolátu.²

Ako sestra tejto kongregácie som sa v čase prípravy na zloženie doživotných sľubov zaoberala skumaním našej charizmy a spirituality, aby som sa ešte viac upevnila vo svojom rozhodnutí zasvätiť svoj život službe vykúpeniu. Cieľom mojej práce je hlbšie preniknúť do tajomstva vykúpenia a preskúmať život Matky Alfonzy Márie, zakladateľky Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa. Zameriam sa na jej osobné prežívanie zasvätenia ako žila svoje zasvätenie podľa špecifickej charizmy spolupráce na diele vykúpenia. Nakoniec chcem zistiť ako sa tajomstvo vykúpenia odzrkadľuje v živote sľubov sestier Kongregácie SDR v súčasnosti, ako žijeme evanjeliové rady ako vykúpené a ako zvestujeme vykúpenie tým, ku ktorým sme poslané.

¹ JÁN PAVOL II., apoštolská exhortácia *Redemptionis donum*. Rím : SÚSCM, 1984, čl. 3, s. 10.

² Porov. *Záverečný dokument a rozhodnutia s generálnej kapituly 2005*. Rím : Generálne vedenie SDR, s. 12.

Prácu som rozdelila na tri kapitoly, v ktorých hľadám odpovede na svoje otázky. V prvej kapitole chcem poukazať na tajomstvo vykúpenia a na jeho význam pre človeka. Predstavím život Alžbety Eppingerovej - jej vzťah k Bohu a to, ako v detstve vnímala utrpenie Ježiša Krista a aký to malo vplyv na jej život a jej povolanie. Budem sa venovať začiatkom založenia kongregácie a priblížim špecifickú charizmu Matky Alfonzy Márie, ktorou je spolupráca na diele vykúpenia. Ďalej opíšem vývoj kongregácie a súčasné pôsobenie sestier Božského Vykupiteľa.

V druhej kapitole podávam všeobecný pohľad na zasvätený život, v ktorom rehoľníci prijímajú evanjeliové rady a žijú ich ako záväzok prostredníctvom rehoľných sľubov. Pozornosť upriamujem na to, ako prežívala svoje zasvätenie Matka Alfonza Mária a ako sú v súčasných Konštitúciách sestier Božského Vykupiteľa chápané sľuby a život v tajomstve vykúpenia.

Tretiu kapitolu som zamerala na chápanie života sľubov vo svetle tajomstva vykúpenia. Najprv poukážem na úlohu formačného plánu Slovenskej provincii SDR pre počiatočnú formáciu v nasledovaní Krista Vykupiteľa podľa evanjeliových rád a v charizme Matky Alfonzy Márie. Prežívanie tajomstva vykúpenia sa odzrkadľuje v apoštoláte sestier. Chcem poukazať na to, aké prostriedky sa ponúkajú sestrám, aby sa viac prehĺbili vo svojej identite a charizme sestry Božského Vykupiteľa.

Písanie tejto práce je pre mňa príležitosťou podeliť sa o to, čo som mohla sama spoznávať, a čím som sa obohatila pri čítaní a skúmaní dokumentov Magistéria Cirkvi, svedectva života a poučení Matky Alfonzy Márie, zaznamenaných rôznymi autormi a tiež skúmaním súčasných Konštitúcií sestier Božského Vykupiteľa.

1 TAJOMSTVO VYKÚPENIA V TRADÍCII SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA

V prvej kapitole sa chceme zamyslieť nad tajomstvom vykúpenia v tradícii sestier Božského Vykupiteľa. Preto je dôležité pozrieť sa na vykupiteľskú obeť Ježiša Krista a jej význam pre ľudský život. Potom predstavíme malé dievča s Alsaska – Alžbetu Eppingerovú, ktoré sa vo svojom živote stretlo s krížom Ježiša Krista a intenzívne rozjímalo nad tajomstvom vykúpenia a neskôr, pobadaná charizmatickým povolaním, založila Kongregáciu sestier Božského Vykupiteľa s cieľom urobiť viditeľnou milosrdnú a vykupujúcu lásku Ježiša Krista.

1.1 Vykupiteľská obeť Ježiša Krista a jej význam pre človeka

Tajomstvo vykúpenia je centrom života sestier Božského Vykupiteľa. V snahe o svätosť života majú byť hlboko presvedčené o vlastnej potrebe vykúpenia a prijať do svojho života tento dar. Kristus je Vykupiteľ skrze kríž a zmŕtvychvstanie. Tak aj život sestier Božského Vykupiteľa nemôže byť založený inak ako na utrpení Vykupiteľa a na jeho zmŕtvychvstaní.³ Je pre ne dôležité upriamovať ducha, rozum, vôľu a srdce na Krista - Vykupiteľa človeka a žiť skutočnosť, že vykúpenie je aktuálne v každom čase a pre každého človeka.

Tajomstvo Kristovho vykupiteľského diela sa koncentruje vo veľkonočnom tajomstve a zvláštnym spôsobom v jeho utrpení a smrti na kríži a zmŕtvychvstaní. Ježišove sebadarovanie je sviatosťou Božieho sebadarovania človekovi.⁴ A to je zrieknutie sa seba samého skrze smrť a začiatok nového života skrze zmŕtvychvstanie.

³ Porov. KONGREGÁCIA SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA, *Konštitúcie a direktórium*. Rím : Generálna kapitula, 1987, bod 4, s. 12.

⁴ Porov. POSPÍŠIL, C. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasiteľ*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 287.

Dôstojnosť ľudskej osoby má pôvod v stvorení človeka na Boží obraz a podobu. „V Kristovi, Vykupiteľovi a Spasiteľovi, Boží obraz, deformovaný v človekovi prvým hriechom, bol obnovený vo svojej pôvodnej kráse a zošľachtený Božou milosťou.“⁵ Skrze Krista sa uskutočňuje úplné a ozajstné oslobodenie od zlého, od hriechu a smrti. V ňom daruje Boh „nový život“, božský a večný život. Tak vracia človekovi znova a navždy jeho dôstojnosť a zmysel existencie na tomto svete, ktorý stratil následkom hriechu.⁶

Boh stvorenia sa zjavuje ako Boh vykúpenia, ako Boh verný sebe samému, t.j. verný svojej láske k človekovi a k svetu, ktorú prejavil už v deň stvorenia. A jeho láska neustupuje pred ničím, čo v ňom samom vyžaduje spravodlivosť.⁷ Každý človek má veľkú cenu v očiach Stvoriteľa, „*ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezhynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.*“ (Jn 3,16)

Božia láska je (predovšetkým) väčšia ako hriech, ako slabosť, ako márnosť stvorenia, je silnejšia ako smrť; je stále ochotná pozdvihnúť, odpúšťať, stále ochotná vyjsť v ústrety márotnatnému synovi, stále hľadá „zjavenie Božích synov“, ktorí sú povolání k sláve. Toto zjavenie lásky sa volá milosrdenstvo, ktoré uskutočnil Ježiš Kristus. O tom hovorí samotný jeho život, jeho ľudskosť, jeho vernosť pravde, jeho láska, ktorá v sebe zahrňuje všetkých. Hovorí o tom aj jeho smrť na kríži, nevyspytateľná hĺbka jeho bolesti a opustenosti.⁸

Pre Ježiša samého je horizontom jeho života a konania spojenie s Otcom. Ježiš žil pre Otca, s Otcom a v Otcovi; preto vzal na seba tajomstvo svojho utrpenia až k úplnému vydaniu sa v smrti na kríži.⁹

Od prvej chvíle vtelenia si osvojuje Otcov plán spásy vo svojom vykupiteľskom poslaní. Sám o sebe hovorí: „*Mojím pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ma poslal, a dokonat' jeho dielo.*“ (Jn 4,34)¹⁰ Preto konat' Otcovu vôľu,

⁵ Katechizmus Katolíckej Cirkvi. Trnava : SSV, 1999, čl. 170I.

⁶ Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptor hominis*. Rím : SUSCM, 1980, čl. 9, s. 27.

⁷ Porov. Tamže, čl. 9, s. 26.

⁸ Porov. Tamže, čl. 7, s. 22.

⁹ Porov. PAPEŽSKÁ BIBLICKÁ KOMISE, *Bible a morálka. Biblické kořeny křesťanského jednání*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 165.

¹⁰ Porov. KKC, čl. 606.

naplniť poslanie, prijaté od neho, je základným spôsobom, ako Ježiš žije svoje spojenie s Otcou. Tak vidíme jeho úplnú odovzdanosť Otcovi a zasvätenie sa jeho dielu, ktorému je verný. „Vernosť Otcovi je základom každého Ježišovho konania a utrpenia. Tato vernosť vlastnému poslaniu je dôvodom, prečo Ježiš neustúpi žiadnemu ľudskému tlaku, ale dovedie svoje poslanie až na smrť na kríži.“¹¹

Kristus svojou dokonalou poslušnosťou Otcovi odhaľuje pravý zmysel obety. Otec mohol mať zaľúbenie jedine v synovskej vernosti, poslušnosti a láske, nikdy v jeho samotnom utrpení a umieraní. Vieme, že Božou vôľou je spása človeka. Ježiš bol oddaný tejto vôli natoľko, že jej zostal verný aj v okamihu, keď stál tvárou v tvár ľudskému odmietnutiu. Je to okamih, v ktorom sa zjavuje Boh, ktorý je láska a ktorý nás miluje.¹²

Kristova smrť je obetou, ktorá sa stáva normou každej inej ľudskej obety a je jedinečná a neprekonateľná. Práve touto svojou obetnou smrťou na kríži nás vykúpil a zmieril s Bohom, *„aby skrze neho zmieril všetko zo sebou, keď pre jeho krv na kríži priniesol pokoj všetkému, čo je na zemi, aj čo je na nebi“* (Kol 1, 20). Celý Kristov život vyjadruje jeho poslanie: prišiel, *„aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých“* (Mk 10,45).¹³ V tom je prejav lásky až *„do krajnosti“* (Jn 13,1), ktorá dáva Kristovej obete hodnotu vykúpenia a odčinenia, uzmierenia a zadosťučinenia. Ježiš je pre človeka vzorom ako milovať a dávať svoj život za iných. *„Ženie nás Kristova láska, keď si uvedomíme, že ak jeden zomrel za všetkých, teda všetci zomreli“* (2 Kor 5,14). Nijaký, ani ten najsvätejší človek nebol schopný vziať na seba hriechy všetkých ľudí a priniesť seba samého na obetu za všetkých.¹⁴ Ježiš je pre človeka vzorom ako milovať a dávať svoj život za iných.

Kríž je jediná obeta Krista, ktorý je jediný *„prostredník medzi Bohom a ľuďmi.“* (1Tim 2,5) Keďže sa však vo svojej vtelenej osobe je ako jeden z nás, všetkým dáva možnosť, aby sa Bohu známym spôsobom stali účastníkmi na

¹¹ Porov. PAPEŽSKÁ BIBLICKÁ KOMISE, *Bible a morálka. Biblické kořeny křesťanského jednání*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 166.

¹² Porov. POSPÍŠIL, C. *Ježiš z Nazareta, Pán a Spasiteľ*, s. 354-356.

¹³ Porov. KKC, čl. 608.

¹⁴ Porov. KKC, čl. 616.

tomto veľkonočnom tajomstve. On sám vyzýva svojich učeníkov, aby vzali svoj kríž a nasledovali ho, lebo on trpel za nás a zanechal nám príklad, aby sme kráčali v jeho šľapajach.¹⁵ Utrpenie je cenou vykúpenia a zároveň neoddeliteľnou súčasťou ľudského života.

Kríž, tak ako Ježišovo vzkriesenie a pôsobenie, má v zásade dvojaký význam. Ide o tajomstvo spásy, vykúpenia, záchrany, a o tajomstvo zjavenia Boha. Udalosť ukrižovania sa udiala pred očami všetkých, slávu Vzkriesenia však mohli vidieť a mať na nej podiel iba tí, ktorí sa určitým spôsobom podieľali na Kristových skúškach. Kristov kríž zjavuje človeku lásku Boha.¹⁶

Ježišovu vykupujúcu lásku si nemožno ničím zaslúžiť. On robí prvý krok v láske. V Katechizme Katolíckej cirkvi nachádzame potvrdenie o Ježišom milujúcom srdci: „Ježiš nás počas svojho života, svojej agónie a svojho umučenia všetkých a každého osobitne poznal a miloval a vydal sám seba za každého z nás: Boží Syn „*ma miloval a vydal seba samého za mňa*“ (Gal 2, 20). Všetkých nás miloval ľudským srdcom. Preto najsvätejšie Ježišovo Srdce prebodnuté za naše hriechy a pre našu spásu sa považuje za hlavný znak a symbol tej lásky, ktorou božský Vykupiteľ neprestajne miluje večného Otca a všetkých ľudí“.¹⁷ V Ježišovi človek nachádza svoju veľkosť, dôstojnosť a hodnotu svojej ľudskosti. Nachádza zmysel života, ktorý stratil následkom hriechu.

Vykúpenie sa uskutočnilo veľkonočným tajomstvom, ktoré cez kríž a smrť vedie k zmŕtvychvstaniu. Je odpoveďou Boha Otca na odsúdenie a umučenie, ktoré Ježišovi spôsobili ľudia. Aký to má význam pre nás? „Zmŕtvychvstanie sa stáva udalosťou obnovenia priateľstva medzi Bohom a ľudstvom, vďaka ktorému božský život prúdi v hojnosti ako prvtina v Kristovej ľudskej prirodzenosti a prostredníctvom neho v celom ľudstve. Ježišovým vzkriesením sa začína tvoriť nové ľudstvo, oslobodené od otroctva hriechu a jeho dôsledkov, ako je smrť a fyzické, psychické a morálne zlo. Vzkriesenie je aj naplnením ľudskej nádeje

¹⁵ Porov. KKC, čl. 618.

¹⁶ Porov. POSPÍŠIL, C. *Teologie služby*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 184.

¹⁷ KKC, čl. 478.

na nesmrteľnosť a nadprirodzený život.“¹⁸ Uskutočňuje ďalšiu blízkosť Lásky v prítomnosti a dáva nádej na konečné spoločenstvo v budúcnosti s Bohom. Tak dáva Kristovo zmŕtvychvstanie nový zmysel nášmu životu a zapaluje svetlo nádeje aj pre svet. Vtedy dejiny človeka dostávajú jasný cieľ. Majú zmysel v ňom aj všetky ľudské kríže, námahy a zápasy. Preto hovoríme, že Ježišovo zmŕtvychvstanie má v dejinách človeka i celého vesmíru osobitné postavenie. To je sila vykúpenia, ktorá nám dáva vytrvalosť vo viere a viera zas pevnú nádej na večnú blaženosť. Vo viere, v úplnej odovzdanosti Bohu, očakávame príchod osláveného Pána a v tej viere dostávame aj silu milovať ľudí tak, ako Ježiš miloval nás.¹⁹

Cirkev nikdy neprestáva vždy znova prežívať Ježišovu smrť na kríži a jeho zmŕtvychvstanie. Ony tvoria náplň jej každodenného života. Kristov kríž je sprítomňovaný v eucharistickej obeti, v ktorej je zároveň prežívané aj tajomstvo Kristovho zmŕtvychvstania. Veď z poverenia samého Krista, svojho Učiteľa a Pána, Cirkev bez prestania slávi Eucharistiu a nachádza v nej "prameň života a svätosti", účinný znak milosti a zmierenia s Bohom a záloh večného života.²⁰

Je teda prvoradou úlohou Cirkvi v každej dobe usmerňovať myseľ človeka, svedomie a skúsenosť celého ľudstva k tajomstvu Krista a pomáhať všetkým ľuďom vnikať do hĺbky vykúpenia, ktoré sa uskutočňuje v Ježišovi Kristovi.

Tým sa však dotýkame najvnútornejšej oblasti človeka: ľudských sŕdc, ľudských svedomí a ľudských osudov. Ježiš Kristus je stály začiatok a trvalý stred poslania, ktoré sám Boh zveril človekovi. Všetci sa musíme zúčastniť na tomto poslaní a musíme naň sústrediť všetky svoje sily, pretože je súčasnému ľudstvu potrebnéjšie než kedykoľvek predtým.²¹

Ježišovo vykupiteľské dielo je úplné, ale zostáva stále otvorené, aby veriaci mali na ňom účasť a prijali jeho spásonosnú hodnotu. Kristovo veľkonočné tajomstvo obsahuje všetky tajomstva utrpenia a vykúpenia ľudstva.

¹⁸ CENTRÁLNA KOMISIA VEĽKÉHO JUBILEA ROKU 2000, *Kristus Slovo večného Otca*. Bratislava : Serafin, 1997, s. 94.

¹⁹ Porov. BUOB, H. *Jediný Vykupiteľ a my*. Zvolen : Jas, 1999, s. 22.

²⁰ Porov. *Redemptor hominis*, čl. 20, str. 72.

²¹ Porov. KKC, čl. 10.

Keď Ježiš ponúka svoju spásu, premieňa situáciu krajnej biedy ducha na príležitosť lásky a spásy. V účasti na Ježišovom veľkonočnom tajomstve nachádza kresťan svoje pravé určenie človeka ako „bytosti pre život“, a nie pre smrť. Lebo s Ježišom smrť nadobúda celkom nový význam: miesto väzenia beznádeje sa stáva cestou vykúpenia.²²

Z Ježišovho posolstva, jeho činov a diela vykúpenia žili, žijú a budú žiť veky.²³ Z tohto tajomstva žijú aj sestry Božského Vykupiteľa, ktoré podľa príkladu svojej zakladateľky Matky Alfonzy Márie, chcú žiť životom Ježiša Krista Vykupiteľa a denne sa mu pripodobňovať a vo vďačnosti a zodpovednosti za dar povolania slúžiť iným.

1.2 Prežívanie tajomstva vykúpenia v Kongregácii sestier Božského Vykupiteľa

Povolanie zasvätených osôb ako aj celá náplň nášho života v Cirkvi a vo svete nadobúdajú svoj charakter a čerpajú svoju duchovnú silu z hĺbky tajomstva vykúpenia. Keď nasledujeme Krista po úzkej a strmej ceste, mimoriadnym spôsobom skusujeme, aké „hojné je u neho vykúpenie“.²⁴

1.2.1 Alžbeta Eppingerová a zrod jej povolania k zasvätenému životu

Zasvätený život je darom Boha Otca Cirkvi prostredníctvom Ducha Svätého. Po stáročia nikdy nechýbali ľudia, ktorí chceli zviditeľniť vo svete Ježišove charakteristické črty - panenstvo, chudobu a poslušnosť. Takto mnohými charizmami duchovného a apoštolského života zjavovali tajomstvo a poslanie Cirkvi. V histórii rôznych spoločenstiev je to často práve vnímanie istých špecifických potrieb, ktoré podnietilo zakladateľov a zakladateľky darovať

²² Porov. CENTRÁLNA KOMISIA VEĽKÉHO JUBILEA ROKU 2000, *Kristus Slovo večného Otca*, s. 83-84.

²³ ZVEŘINA, J. *Teologie agape II*. Praha : Scriptum, 1992, s. 273.

²⁴ JÁN PAVOL II., apoštolská exhortácia *Redemptionis donum*. Rím : SÚSCM, 1984, čl. 1, s. 8.

život novým dielam.²⁵ Jedným z nich je Kongregácia niederbronnských sestier založená Alžbetou Eppingerovou - Matkou Alfonzou Máriou v Niederbronne, v severovýchodnom Francúzsku. Z nej sa vyvinula ako samostatná vetva Kongregácia sestier Božského Vykupiteľa.

Boh si v každej dobe povoláva ľudí, ktorí chcú svedčiť o jeho vykupujúcej láske, zároveň sú ochotní a schopní byť vnímavými na meniace sa potreby čias. Tak si povolal aj Alžbetu Eppingerovú, ktorá reaguje na aktuálne historicko-spoločenské pomery 19. storočia vo Francúzsku. Vníma potrebu rozprávať ľuďom svojim životom a skutkami telesného i duchovného milosrdenstva o vykupujúcej milosrdnej Božej láske a dokazovať ju v praxi.

Nádherným podobenstvom o horčičnom semienku vyjadril Ježiš obdivuhodný rast Cirkvi a toto podobenstvo možno použiť aj na vznik a prudký rozmach Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa: „Z malého horčičného semena povstalo dielo. Zakladateľke Matke Alfonze Márii Boh zveril toto semienko, a tým vložil do jej rúk veľkú zodpovednosť. Boží dar sa osvedčuje v rukách tých, ktorí Boha viac milujú a usilujú sa v pohľade na neho konať a existovať“.²⁶

Boh si vyvolil jednoduché a nevzdelané roľnícke dievča, aby povolal k životu túto spoločnosť. Opakuje sa tu teda história zakladania toľkých cirkevných inštitúcií a kláštorov predchádzajúcich storočí.

Koľkým veľkým reholiam a kongregáciám, z ktorých vyrástlo pre ľudstvo nekonečné požehnanie, predchádzali malé a nenápadné začiatky.²⁷

Alžbeta Eppingerová sa narodila dňa 9. septembra 1814 vo Francúzsku, v údolí severných Vogés, kde sa nachádzajú aj známe kúpele Niederbronn. Prvorodená z jedenástich detí skromnej roľníckej rodiny, vyrastala v jednoduchých pomeroch rodinného prostredia, kde zdieľala každodenné ťažkosti a zúčastňovala sa na živote farnosti. Alžbeta mala krehké zdravie a od

²⁵ Porov. JÁN PAVOL II., posynodálna apoštolská exhortácia *Vita Consecrata*. Trnava : SSV, 1996, čl. 1, s. 7.

²⁶ ZAREMBOVÁ, J. *Obežník č. 106-2003*. Spišská Nová Ves : Archív Slovenskej provincie SDR.

²⁷ Porov. PFLEGER, L. *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, nazývaná „niederbronnské sestry*. [online]. Freiburg im Breisgau : Herder und Co. G.m.b.H., 1921 [cit. 2010-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.alfonzamariaeppinger.com/literatura.html>>.

detstva poznala, čo to znamená byť chorá. Veľmi skoro vzbudila pozornosť jej nápadná náklonnosť ku všetkému, čo súviselo s Bohom a s náboženstvom. Vo svojej autobiografii, ktorú diktovala²⁸ na príkaz svojho spovedníka, udáva, že pokiaľ jej pamäť siaha, vždy nachádzala zvláštnu záľubu v modlitbe „Anjel Pána“, keď počula, že sa ju rodičia modlia. Vo veku štyroch rokov sa vedela modliť „Otče náš, Anjel Pána a Apoštolské vyznanie viery.“²⁹

V Alžbetinej autobiografii sa uvádza: „Kľakla som si na kolená a bez toho, aby som sa o niečo opierala, chcela som sa voľne modliť. Pozdvihla som oči k nebu a so zdvihnutými rúčkami som sa modlila ‘Ave Maria – Zdravas Mária’. Teraz, milá Božia Matka sa chcem modliť. Ale ja to neviem. Milá Božia Matka, musíš ma to naučiť. Pod’ a nauč ma teraz modliť sa. Naraz som začala ‘Otče náš’ a pomodlila som sa ho celý; potom ‘Zdravas Mária’ a pomodlila som sa ho rovnako celé. Obe modlitby som predtým, bez pomoci matky sama nevedela povedať. Teraz som mala veľkú radosť, že som sa ich mohla pomodliť sama“.³⁰ Z toho vidíme, ako od detstva bola citlivá na Božiu milosť a detskou jednoduchosťou milovala svojho Boha.

Už od rannej mladosti bola slabá a nevzdelaná Alžbeta priťahovaná kontempláciou Pánovho utrpenia, z ktorého čerpala silu pri dosahovaní dokonalosti pod vedením svojho farára Jána Dávida Reicharda od r. 1823 až do svojej smrti. Túžila po tom byť stále v blízkosti niekoho, kto hovoril o Bohu a Božej Matke. Zo života Alžbety vieme o udalosti, keď jedného večera prišiel k jej otcovi sused na rozhovor a rozprával o Kristovom utrpení a o tom, ako Židia s ním kruto zaobchádzali pri ukrižovaní. Tieto slova Alžbetu veľmi dojali a spôsobili, že začala častejšie upierať svoj zrak na kríž.³¹ Príťažlivosť k ukrižovanému Kristovi ju nikdy viac neopustila.

Vďaka svojej silnej osobnosti sa Alžbeta vyznačovala hlbokou vnímavosťou pre duchovné veci. Je nápadne, že už od skorej mladosti má silný zmysel pre

²⁸ Alžbeta nemala nadanie na štúdium. O zvyčajné predmety, ako o čítanie, matematiku a písanie, nemala veľký záujem. V písaní pokročila len natoľko, aby vedela napísať len svoje vlastné meno.

²⁹ Porov. REICHARD, D. *Život mladej Alžbety Eppingerovej*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2005, s. 11.

³⁰ Tamže, s. 12.

³¹ Porov. Tamže, s. 13.

zmiernu cenu Kristovho utrpenia. Ešte ako celkom mladá bola dojatá pohľadom na ukrižovaného Ježiša: „V spomínaný deň ma mama zobrala so sebou na pole. Cestou sme prišli ku krížu. Opäť som uvažovala nad tým istým a mamy som sa opýtala: Tak prečo teda ukrižovali nášho Spasiteľa?“ Mama jej odpovedala: „Moje dieťa, toto spôsobili naše hriechy.“³² Tato otázka nebola iba prejavom jej detskej zvedavosti, ale hľadaním odpovede na to, čo trápi človeka všetkých čias. Od toho okamihu sa Alžbeta vo svojom každodennom živote nepretržite snaží robiť to, čo sa páči Bohu a vyhýbať sa tomu, čo mu odporuje, nechce urážať milovaného Boha. Precítila, akou nekonečne veľkou a milosrdnou láskou miluje Pán ju samu. Preto neodsudzovala hriešnikov, ale trpela s nimi a prejavovala im svoj súcit. Stále viac sa otvárala Božiemu milosrdenstvu a túžila po tom, aby ho spoznali všetci ľudia.

Toto malé dieťa odrazu rozumie neoddeliteľnému vzťahu medzi utrpením Ježiša Krista, jeho vlastným životom a životom všetkých ľudí. Ježiš preto prišiel a dal svoj život, aby ľuďom povedal, že ich všetkých miluje a povolal ich žiť ako Božie deti. Alžbeta zároveň odhaľuje, že Božiu lásku možno odmietnuť; rozumie, čo znamená hriech: Je to odmietnutie žiť, ako si to Boh praje: ako Božie dieťa.

Od malička rastie v zjednotení s Bohom, v úcte k Najsvätejšej Oltárnej sviatosti. Keď mala štrnásť rokov, prvýkrát prijala Eucharistiu. So súhlasom spovedníka mohla prijímať každých osem dní a napokon on dovoľí dospievajúcemu dievčaťu prijímať denne, lebo nemôže odporovať jej naliehaniu. Krátko po prvom svätom prijímaní dočasne zložila sľub čistoty do rúk svojho spovedníka.³³

Život Alžbety Eppingerovej plynul medzi modlitbou a prácou až do jej sedemnásteho roku. Cez modlitbu a život v krstnej milosti Alžbeta dospeje k hlbokému osobnému vzťahu s Bohom, ktorý určuje celý jej život. Jej životný postoj bol takýto: vedome spoznávať Boha, aby sa mohla vydať na neobyčajnú cestu; milovať ho bez toho, aby očakávala, že bude milovaná; stáť sa mu milou,

³² REICHARD, D. *Život mladej Alžbety Eppingerovej*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2005, s. 14.

³³ Porov. PFLEGER, L. *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, nazývaná „niederbronnské sestry*. [online]. Freiburg im Breisgau : Herder und Co. G.m.b.H., 1921 [cit. 2010-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.alfonzamariaeppinger.com/literatura.html>>.

robiť, čo sa jemu páči, plniť jeho vôľu nie ako nepríjemnú povinnosť, ale s radostným srdcom, aby odpoveďou na prijímanú lásku spôsobila radosť milovanému.³⁴

Takto si Boh vyhlíadal Alžbetu, ktorá veľmi intenzívne prežívala svoj vzťah s Ježišom, aby mnohých uvádzala do duchovného života, a voviedol ju do tvrdej školy kríža, kde sa mala vo svojich mladých rokoch pripraviť, očistiť a vyskúšať v ohni ťažkého utrpenia. Kristus ju chcel hlbšie voviesť do tajomstva vnútorného života, aby neskôr ona sama bola schopná ako skúsená a osvedčená učiť a viesť iných.³⁵

Roky detstva a dospievania žila naplno pod pohľadom Boha a milovaných rodičov. Neskôr na ňu prichádzajú tvrdé a ťažké skúšky. Prerušovane - sedem a pol roka - bola chorá a pripútaná na lôžko. Uprostred tých, ktorí ju v dedine poznajú, v načúvaní všetkým tým – či sú chudobní či bohatí – ktorí ju navštevujú počas jej choroby, otvára sa pred ňou vo veľkej miere núdza a telesné a duševné utrpenie ľudí. Vo svojom vlastnom utrpení im hovorí o добрote a láske Boha, o pokoji a nádeji, ktorú im chce Boh nanovo darovať, ak sú ochotní to prijímať. Alžbeta zakúsila, že veľké utrpenia zbavujú odvahy a že človek hľadá svoje šťastie na takých cestách, ktoré často odvádzajú od Boha. Avšak spôsob, ako toto nové utrpenie prijíma, ako sa modlí a prehľbuje v tajomstve kríža, pôsobí na všetkých, ktorí ju vyhľadávajú, veľmi priaznivo. Ani napriek ťažkej chorobe sa Alžbeta nevzdáva myšlienky na Bohu zasvätený život, ktorú už dlho prechováva vo svojom srdci.

³⁴ Porov. *Spoj v nás jedno, Pane XI*. Rím : Generálne vedenie, 2010, s. 17.

³⁵ Porov. PFLEGER, L. *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, nazývaná „niederbronnské sestry*. [online]. Freiburg im Breisgau : Herder und Co. G.m.b.H., 1921 [cit. 2010-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.alfonzamariaeppinger.com/literatura.html>>.

1.2.2 Založenie Kongregácie a spiritualita Matky Alfonzy Márie

Božia prozreteľnosť zabránila Alžbete vstúpiť do už existujúcej rehole. Božie plány boli iné - dňa 28. augusta 1849 Alžbeta so súhlasom diecézneho biskupa Rassa v Štrasburgu založila novú Kongregáciu Dcér Božského Vykupiteľa, ktorá odpovedala na naliehavé potreby vtedajšej doby.

Prvé sídlo Kongregácie bolo v mestečku Niederbronn, ktoré pre spoločenstvo sestier získal farár Dávid Reichard. 10. septembra 1849 Alžbeta prijala rehoľné rúcho. Inšpirovaná spiritualitou svätého Alfonza prijíma rehoľné meno sestra Alfonza Mária. 2. januára 1850 sestra Alfonza Mária zložila prvé sľuby a biskup Räss ju menoval za predstavenú spoločenstva. Farár Reichard sa stal ich superiorom.

Úmysel zasvätiť sa Bohu v rehoľnom stave, ktorý bol u Alžbety živý od detstva, mal iba jeden cieľ: spolupracovať na diele vykúpenia Ježiša Krista, pomáhať, aby ho všetci spoznali, a tak odkryli nevyčerpatel'ný prameň k obnove života.³⁶ Matka Alfonza Mária za prvoradé pokladala vytvorenie rehoľnej rodiny, ktorej duch bude Duchom Ježiša Krista, čo sa bude odrážať v modlitbe, obetách, službe a láske k chudobným, deťom a chorým. V Prvých pravidlách zdôrazňuje: „Duch Dcér Božského Vykupiteľa musí byť Duchom Ježiša Krista, ich Boha a vzoru. Podľa tohto vzoru musia členky rehole usporiadať svoj vonkajší a vnútorný život. Áno, Duch Ježiša Krista ich má neustále a tak mocne oživovať, že sa prejaví v celom ich vonkajšom bytí, a aby – ako hovorí Apoštol – sa Ježišov život prejavil v ich smrteľnom tele. Preto musia každý deň rozjímať o živote Ježiša, predovšetkým o jeho utrpení.“³⁷ Kristov Duch sa tak stáva aktívnym základom duchovného života sestier, ich správania a konania.

Celá životná cesta Matky Alfonzy Márie je jediným rozjímaním o tajomstve Božej lásky, ktorá sa zjavuje a dáva všetkým ľuďom, ktorí ju často nepoznajú. Jedinou snahou, ktorá žije v jej srdci je, aby túto lásku poznali všetci. Toto tajomstvo kríža bolo vpísané do srdca inštitútu, ktorý založila: tajomstvo Krista,

³⁶ Porov. *Spoj v nás jedno, Pane*, s. 18.

³⁷ *Prvé pravidlá diktované a stanovené ctihodnou zakladateľkou Matkou Alfonzou Máriou v roku 1849.* Samizdat : Archív provinciálneho vedenia SDR, 1. kap., bod 3.

Vykupiteľa ľudstva, tajomstvo Spasiteľa, ktorému z otvoreného srdca bohato vytryskla na celé ľudstvo voda života, ako je napísane v žalme: „S radosťou čerpajte z prameňov spásy“.³⁸

V centre spirituality Matky Alfonzy Márie stojí Ježiš Kristus a z Kristovho života jeho veľkonočné tajomstvo. Preto stále upriamovala svoj pohľad na vrchol života Ježiša Krista, na poslanie, pre ktoré sa narodil a prišiel na svet, jeho dielo vykúpenia, na ktorom chce mať podiel aj ona svojou službou a spojením svojho života so životom Božského ženícha. O týchto udalostiach Matka Alfonza Mária vždy rozjímalala. Celkom osobne ich prežívala vo svojom živote. Jej život a životné dielo sú akoby obrazom tohto tajomstva vykúpenia. Sama kráčala cestou vykúpenia.

Rozjímanie pod krížom ju učilo, že Boh sa vo svojej nekonečnej láske podujal k takému odvážnemu činu, že sa zjavil v Ježišovi Kristovi. Ježišovo utrpenie je dôsledkom lásky, ktorú má k nám.³⁹ Matka Alfonza Mária zameriava náš pohľad na Ježiša, zjavenie milosrdného Otca – Vykupiteľa všetkých ľudí skrze svoj život, utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie, ako nám to podáva evanjelium. Ježiša, ktorý dáva podiel na diele zmierenia ľudstva s Bohom.

Matka Alfonza Mária rozjímalala o milosrdnom srdci Ježiša, ktoré je otvorené pre všetkých a je blízko tým, ktorí trpia na tele alebo na duši. Pán sa zjavuje ako láska. Taká istá vzájomná láska sa vyžaduje od všetkých, ktorí sa chcú stať jeho učeníkmi. Rovnako teda ako sa Ježiš dal spoznať, že je prisľúbený Vykupiteľ účasťou na obdivuhodnej a činnej láske k blížnemu, taktiež chce, aby bola činná láska poznávacím znamením, podľa ktorého poznajú jeho učeníkov: „Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať.“ (Jn 13,35) Zakladateľka povzbudzovala sestry, aby napodobňovali Božské Srdce Ježišovo, podľa ktorého majú formovať aj svoje srdcia. On je

³⁸ Porov. GRALLET, J. P. *Homília arcibiskupa zo Štrasburg k 160. výročiu založenia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa*. Rím : Archív generálneho vedenia SDR, 2009.

³⁹ Porov. SEMANOVÁ, R. *Charakteristické prvky spirituality Matky Alfonzy M Eppingerovej*. RKCMBF UK, Diplomová práca, Bratislava, 2005, s. 33-34.

milosrdný Samaritán, na príklad ktorého nás sám upozorňuje a dodáva: „*Chod' a rob aj ty podobne!*“ (Lk 10, 37)⁴⁰

Ježiš pozýva Matku Alfonzu Máriu k vzťahu dôvery a odovzdanosti. Udeľuje jej svojho ducha pre svedectvo medzi ľuďmi. Posiela ju slúžiť všetkým ľuďom, najmä tým, ktorí sa vzdialili od Božej lásky. Jej plán je jednoduchý: ísť k tým, ktorí majú najväčšie ťažkosti spoznať Božiu lásku; pomôcť im zmierniť utrpenie na duchu a na tele; gestá a postoje, ktoré odzrkadľujú totálnu súcitnú lásku Vykupiteľa; neustále niest' v modlitbe očakávanie tých, ktorí hľadajú pravé šťastie, ktoré chce Boh dať všetkým ľuďom. Často hovorila sestram: „Prišli ste sem, aby ste žili životom Ježiša Krista, aby ste viedli umŕtvený, ukrižovaný život ako váš Božský Majster. Skúmajte ho bez prestania, rozjímajte o ňom dňom i nocou, aby ste sa mu stali podobné.“⁴¹

Alžbeta si veľmi priała, aby jej sestry boli istým spôsobom spolupracovníčkami Krista v jeho spásonosnom diele. Tým, že opatrujú chorých, že pomáhajú chudobným, že sa podujímajú na výchovu opustených detí.

Pre Matku Alfonzu Máriu, ktorá bola preniknutá Kristovou láskou, bolo naliehavé, aby túto lásku spoznali všetci ľudia. Jej blízky vzťah ku Kristovi umožňoval, aby on sám mohol konať prostredníctvom nej v jej okolí.

1.3 Vývoj, súčasný život a pôsobenie v službe vykúpenia

Od vzniku Kongregácie bol jej životom v apoštolskom duchu. Do spoločenstva pribúdalo čoraz viac sestier a Kongregácia rástla. Sestry sa vo veľkom počte angažovali v nemocniciach ale predovšetkým ošetrovali chorých a starých v ich domovoch. Veľa alsasských obcí si s vdáčnosťou spomína na pohotovosť rehoľných sestier, ktoré ochotne a s láskou ošetrili ranených alebo bdeli pri zomierajúcich.

⁴⁰ Porov. *Prvé pravidlá diktované a stanovené ctihodnou zakladateľkou Matkou Alfonzou Máriou v roku 1849*. Samizdat : Archív provinciálneho vedenia SDR, úvod.

⁴¹ LUTTENAUER, J. *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2005, s. 25.

O sestrách sa rozšíril dobrý chýr a záujem. Sestry prosili biskupi z Würzburgu, Viedne a Šoprone. Z pôvodnej Kongregácie v priebehu času a dejín vyrástli viaceré spoločenstvá, ktoré v zmysle charizmy a spirituality zakladateľky až dodnes vykonávajú svoje služby k oslave Boha a na spásu duší.

Naše rehoľné spoločenstvo sa odčlenilo od Niederbronnu v roku 1867 a stalo samostatnou Kongregáciou s materským domom v Šoproni, v diecéze Győr, Maďarsko. 19. mája 1863 prišli štyri sestry do Šoprone, kde bývali v biskupskom dome. Sr. Basilissa Gürtler bola prvou predstavenou. Úlohou sestier bola starostlivosť o opustených chorých a deti a výchova sirôt. Priestor pre tak veľký počet sirôt nestačil, preto sestry získali dom za hradbami, ktorý až do roku 1950 zostal materským domom Kongregácie. 13. júna 1867 biskup Šimor vyhlásil šopronský dom za nezávislý a postavil ho pod vlastnú jurisdikciu. Týmto sa začína samostatný vývoj Kongregácie.⁴²

Pre nové územné členenie štátov po prvej svetovej vojne bolo nevyhnutné zriadiť provincie. V roku 1924 Kongregácia pre rehoľníkov v Ríme potvrdila zriadenie nasledujúcich provincií: Maďarskej provincie s materským domom v Šoproni, Rakúskej provincie s provinciálnym domom v Eisenstadte, Slovenskej provincie s provinciálnym domom v Nových Zámkoch a Americkej provincie s provinciálnym domom v Elizabeth, štát Pennsylvania. V týchto provinciách sestry Božského Vykupiteľa pôsobia až dodnes a venujú sa svojmu poslaniu v pastorálnej, pedagogickej, charitatívnej a sociálnej činnosti. Duchovné spojenie a vzťahy medzi sestrami spoločenstiev, ktoré vznikli zo založenia v Niederbronne, jestvujú ešte dnes a nanovo sa prehľbujú.⁴³

Dňa 2. júla 1940 pápež Pius XII. potvrdil túto Kongregáciu definitívnym schválením konštitúcií ako Kongregáciu pápežského práva.

Kristus Vykupiteľ je základný kameň vzniku, ale aj súčasného života Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa. Spolu so zakladateľkou Matkou Alfonzou Máriou sa sestry orientujú na Ježiša Krista Vykupiteľa, nechávajú sa ním preniknúť a dávajú mu k dispozícii svoj život, aby mohli v službe ľuďom

⁴² Kvôli politickej situácii v Maďarsku je od roku 1955 sídlo generálneho vedenia v Ríme.

⁴³ Porov. *Zastavenia na ceste Kongregácie SDR*. Rím : Generálne vedenie, 2009, s. 6-8.

urobiť viditeľnou jeho milosrdnú a vykupujúcu lásku. Preto sa venujú chudobným a trpiacim, zvlášť opusteným, sú otvorené a pohotové na núdzu doby a v spojení s Kristom, v láske a jednoduchosti, slúžia Božiemu kráľovstvu.⁴⁴

Dnes sa kongregácia SDR venuje predovšetkým pastorálnym, pedagogickým, charitatívnym a sociálnym úlohám. Tak chce slúžiť ohrozenému životu, usiluje sa prispievať k úcte a dôstojnosti človeka, ktorý je stvorený na Boží obraz a vykúpený Ježišom Kristom.

Vo výchovnej a vzdelávacej činnosti sestry vedú mládež v duchu evanjelia ku kresťanskému životu a pomáhajú im rozvíjať ich osobnosť, aby mohli pozitívne utvárať ľudskú spoločnosť.

Vo svojom pôsobení sa sestry zasadzujú za pokoj, zmierenie, spravodlivosť a ochranu prostredia a úctu k všetkým ľuďom bez rozdielu národnosti, veku, náboženstva, pôvodu a sociálneho postavenia.

Na územie dnešného Slovenska prišli prvé sestry v roku 1875. V súčasnosti pôsobia sestry na Slovensku v 12 komunitách. Na svojich pracoviskách sa snažia, aby ich život bol prorockým a tichým svedectvom, ale aj výrečným protestom proti akejkoľvek nehumánnosti vo svete. Neustále sa im otvárajú nové možnosti a priestory, do ktorých možno iní nedokážu vstúpiť. Vďaka pozitívnemu vývoju a príchodu nových povolání sestry vykonávajú nasledujúce apoštolské úlohy: ošetrovanie chorých v nemocniciach, starostlivosť o ľudí so špeciálnymi potrebami, sociálna a charitatívna služba, pedagogická činnosť, vyučovanie náboženstva, starostlivosť o Rómov.⁴⁵

V posledných rokoch je na Slovenskú veľká kríza rodín. Mnohé deti trpia kvôli zlým sociálnym podmienkam rodiny, odmietnutiu alebo týraniu vlastnými rodičmi. Preto sestry v snahe pomôcť takýmto deťom otvorili Krízové stredisko „Alžbetka“ v Spišskej Novej Vsi.

⁴⁴ Porov. *Záverečný dokument a rozhodnutia s generálnej kapituly 2005*. Rím : Generálne vedenie SDR, s. 11.

⁴⁵ Porov. *Zastavenia na ceste*, s. 25.

Aj dnes môžeme vidieť, že charizma Matky Alfonzy Márie je živá. Sestry naplňajú svoje špecifické poslanie pri ohlasovaní radostného posolstva evanjelia všetkým ľuďom a tak majú účasť na diele vykúpenia a usilujú sa byť prorockým znamením pre tento svet.⁴⁶

⁴⁶ Porov. *Záverečný dokument a rozhodnutia s generálnej kapituly 2005*. Rím : Generálne vedenie SDR, s. 14.

2 REHOĽNÉ SĽUBY V TRADÍCII KONGREGÁCIE

V druhej kapitole sa chceme najprv pozrieť na sľuby evanjeliových rád čistotu, chudobu a poslušnosť všeobecne. Prítomnosť hlbokej skúsenosti kresťanského života nachádzame u mnohých ľudí, ktorí žili intenzívne svoje krstné a rehoľné zasvätenie. Preto ho charakterizujú isté typické prvky, ktoré vystupujú do popredia viac ako u iných ľudí. Tak sa chceme pozrieť, ako prežívala sľuby zakladateľka Kongregácie SDR Matka Alfonza Mária a čo odporúčala svojim sestrám. Na záver urobíme prehľad, čo o prežívaní sľubov čistoty, chudoby a poslušnosti hovoria Konštitúcie sestier Božského Vykupiteľa a ako sa majú naplňovať v živote sestier.

2.1 Evanjeliové rady

V tradícii Cirkvi sa rehoľné povolanie považuje za zvláštne, plodné prehlbenie krstného zasvätenia. Ním sa vnútorná jednota s Kristom, vyplývajúca z krstu, pretvára na dar pripodobnenia sa mu plnšie, vyjadrené a uskutočňované zachovávaním evanjeliových rád.⁴⁷

V Katechizme Katolíckej cirkvi čítame: „Evanjeliové rady sa vo svojej rozmanitosti predkladajú každému Kristovmu učeníkovi. Dokonalosť lásky, ku ktorej sú povolaní všetci veriaci, prináša so sebou pre tých, čo slobodne prijímú povolanie na zasvätený život, povinnosť zachovávať čistotu v celibáte (v slobodnom stave) pre Božie kráľovstvo, chudobu a poslušnosť. Profesia týchto rád v trvalom životnom stave uznanom Cirkvou charakterizuje Bohu „zasvätený život.“⁴⁸ Zasvätený život je povolaný zviditeľniť v Cirkvi a vo svete Ježišove charakteristické črty: panenstvo, chudobu a poslušnosť.

Evanjeliové rady sú opornými stĺpmi rehoľného života, pretože dokonalejším a dôraznejším spôsobom vyjadrujú evanjeliový radikalizmus, ktorý

⁴⁷ Porov. JÁN PAVOL II., posynodálna apoštolská exhortácia *Vita Consecrata*. Trnava : SSV, 1996, čl. 30, s. 50.

⁴⁸ KKC, čl. 915.

ho charakterizuje. Duchovná tradícia Cirkvi spája evanjeliové rady s tromi žiadostivosťami, ktoré uvádza svätý Ján: žiadostivosť tela, žiadostivosť očí a pýcha života. Evanjeliová čistota nám pomáha pretvoriť vo svojom vnútornom živote všetko to, čo pochádza zo žiadostivosti tela; evanjeliová chudoba všetko to, čo sa rodí zo žiadostivosti očí; a napokon evanjeliová poslušnosť nám umožňuje radikálne pretvoriť to, čo v ľudskom srdci vychádza z pýchy života.⁴⁹

Rehoľníci prijímajú evanjeliové rady a žijú ich ako záväzok prostredníctvom rehoľných sľubov. Z počtu možných sľubov sa od jestvovania rehoľných spoločenstiev osobitne vytvorili tri. Sľubmi evanjeliových rád Ježišove vlastnosti nadobúdajú svoju jedinečnú a stálu podobu viditeľnú vo svete. Autenticky prežívané evanjeliové rady majú veľký význam pre všetkých ľudí, lebo každý sľub je špecifickou odpoveďou na veľké pokušenia vo svete.⁵⁰

Teraz sa pozrime jednotlivo na sľuby evanjeliových rád, ako sa o nich píše v Kódexe Kanonického práva.

„Evanjeliová rada čistoty, prijatá kvôli nebeskému kráľovstvu, ktorá je znakom budúceho sveta a prameňom hojnejšej plodnosti v nerozdelenom srdci, nesie so sebou záväzok dokonalej zdržanlivosti v celibáte.“⁵¹ Zachovávanie tejto rady predpokladá, že zasvätená osoba pomocou rehoľných sľubov kladie za stredobod svojho citového života vzťah k Bohu skrze Krista v Duchu Svätom.⁵²

Rehoľníci v zasvätenej čistote sa jedinečným spôsobom snažia oslobodzovať svoje srdce od jeho pút a oddávať sa Bohu s nerozdeleným srdcom, aby mohli tak stále viac rozširovať lásku k Bohu a ku všetkým ľuďom.

„Evanjeliová rada chudoby na napodobňovanie Krista, ktorý hoci bol bohatý, stal sa chudobným, okrem života v skutočnosti i v duchu chudobného, vedeného pracovito v triezvosti a v odstupe od pozemských bohatstiev, prináša so sebou závislosť a obmedzenie v užívaní majetkov a v nakladaní s nimi podľa normy vlastného práva jednotlivých inštitútov.“⁵³ Chudoba vyznáva, že Boh je

⁴⁹ Porov. JÁN PAVOL II., apoštolská exhortácia *Redemptionis donum*, čl. 9, s. 24.

⁵⁰ Porov. JÁN PAVOL II., posynodálna apoštolská exhortácia *Vita consecrata*, čl. 1, s. 7.

⁵¹ CIC, kan. 599.

⁵² Porov. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Smernice pre formáciu v rehoľných inštitútoch*. Trnava : SSV, 2004, s. 15.

⁵³ CIC, kan. 600.

jediným pravým bohatstvom človeka. Ak sa prežíva podľa Kristovho príkladu, ktorý „*hoci bol bohatý, stal sa... chudobný*“ (2 Kor 8,9), vyjadruje úplné sebadarovanie, aké sa uskutočňuje medzi troma božskými osobami. Rehoľníci pobadaní k tomu, aby boli stále bližšie k chudobným a núdznym, ktorých uprednostňoval sám Ježiš. Toto rozhodnutie zahŕňa vnútorné odpútanie od pozemských dobier, slobodu srdca, prísnosť a jednoduchosť spoločného života.

„Evanjeliová rada poslušnosti, prijatá v duchu viery a lásky v nasledovaní Krista poslušného až na smrť, sa zaväzuje na podriadenie vôle zákonným predstaveným, zastupujúcich Boha, keď vydávajú príkazy podľa vlastných stanov.“⁵⁴ Rehoľná poslušnosť je súčasne napodobňovaním Krista a účasťou na Jeho poslaní. Neznižuje ľudskú dôstojnosť, ale vedie k zrelosti slobody Božích detí.

Sľuby čistoty pre nebeské kráľovstvo, chudoby a poslušnosti sú možnosťou, aby človek vyjadril osobnú odpoveď lásky voči Bohu. Z toho vyplýva aj osobitný spôsob svedectva v apoštolskej činnosti.

2.2 Prežívanie rehoľných sľubov u Matky Alfonzy Márie a jej odporúčania sestrám

Rehoľné sľuby zakladajú vlastné spoločenstvo medzi Bohom a rehoľnou osobou a medzi členmi toho istého inštitútu. Základným prvkom pre jednotu spoločenstva je odkaz na osobu vlastného zakladateľa a na charizmu, ako ju žil on a podával ďalej. Preto je veľmi dôležité pozrieť sa na život Zakladateľky Matky Alfonzy Márie, ako žila svoje zasvätenie podľa špecifickej charizmy spolupráce na diele vykúpenia. Keď čítame spisy, v ktorých sú zachytené jej myšlienky, môžeme vidieť, ako prežívala sľuby v tajomstve vykúpenia.

⁵⁴ CIC, kan. 601.

2.2.1 Sľub čistoty

Zakladateľka po celý život milovala a zachovávala čnosť čistoty. V mladých rokoch sa modlila: „Daj mi, Ježiš, milosť zachovať si čisté srdce po celý môj život, aby som ti mohla vždy slúžiť v čistote. Nechcem byť pannou len podľa mena, ale aj moje srdce nech je ozdobené čistotou.“⁵⁵

Od štrnásteho roku života skladala rok čo rok súkromný sľub čistoty a ako dvadsaťjeden ročná ho zložila na celý život. Prvé sľuby zložila sestra Alfonza Mária 2. januára 1850 pred Bohom a Cirkvou a ostala im verná až do svojej blaženej smrti. Po celý svoj život chcela milovať Ježiša a u neho nachádzať silu milovať blížnych. Svoje sestry povzbudzovala k vernosti: „Ak raz duša okúsi, aké sladké je dôverné priateľstvo s Ježišom, len s nesmiernou ľútosťou sa ho môže vzdať. Existuje nejaké príjemnejšie zotrvávanie než s Ježišom?“⁵⁶

Ustavične bola bdelá a starala sa o čistotu srdca. Veľa sa za to modlila. Jedného dňa pri modlitbe upadla do extázy a videla svojho Božského Ženicha ako mládenca držiaceho palmovú vetvu a druhú ruku mal vyzdvihnutú do výšky. Rozprával sa s ňou a radil jej, ako si má zachovať čisté srdce. „Pozri, moja dcéra, Ježiš, tvoj Božský Ženich, je ten, ktorý do tejto hodiny ochraňoval tvoje srdce. Teraz sa naplnilo, čo si od svojej mladosti vždy žiadala: utrpenie, ktoré ťa bude ochraňovať pred skazou sveta. Čím viac sa panna snaží zachovať svoju čistotu, tým viac má pritúliť svoje srdce ku mne, stále má konať v mojej prítomnosti, vždy sa dôverne rozprávať vo svojom srdci so mnou.“⁵⁷

Túto čnosť čistoty kládla Matka Alfonza Mária celkom osobitne na srdce svojim sestrám. „Prosím vás o to“, hovorila „žite, ako sa patrí na nevestu Kristovu, utiahnuto! Pozerajte len na neho! On bol samá skromnosť a utiahnutosť!“⁵⁸

⁵⁵ LUTTENAUER, J. *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2005, s. 56.

⁵⁶ Tamže, s. 15.

⁵⁷ REICHARD, D. *Život mladej Alžbety Eppingerovej*, s. 53.

⁵⁸ *Konštitúcie a direktórium SDR*, bod 16.1.

V úplne sa darujúcom srdci Matka Alfonza Mária svojou existenciou a postojom spolupracovala na vykúpení, keď učila ľudí a zvlášť svoje sestry spoznávať Ježiša a vnímať sa ako Bohom milované deti. V apoštoláte medzi chudobnými a chorými v každom videla Spasiteľa, a preto im slúžila s dobrotou, rešpektovala dôstojnosť druhého, jeho hranice a vlastnú vôľu. Matka Alfonza kládla na srdce svojim sestrám dôležitosť nezahanbovať chudobných, keď očakávajú pomoc, nepremáhať ich vlastnou ochotou pomoc, a tak si ich podriaďiť. Pretože ani Boh neuskutočnil dielo vykúpenia v Ježišovi Kristovi tak, že nás premohol, ale tak, že nás urobil schopnými stáť na vlastných nohách, aby sme sa stali spolumulujúcimi.⁵⁹

2.2.2 Sľub chudoby

Božia služobnica Matka Alfonza Mária bola vo svojom utrpení úzko spojená s Kristom. Cez svoje utrpenie dokázala porozumieť chudobným a opusteným, v ktorých videla Ježiša Krista. Bola pripravená spolu trpieť s Ježišom, ktorý trpí v chudobných, pretože z vlastnej skúsenosti pozná utrpenie a biedu spojené s chorobou.

Je nepochybné, že Božia služobnica mala záľubu v čnosti chudoby. Bola ženou, ktorá milovala jednoduchosť. Nechcela byť nápadná a obdivovaná. Nehanbila sa za svoj skromný pôvod a rada za to prinášala aj obety. Prijala len to, čo sa jej ponúklo. Osobne sa zriekla všetkého.

Pred založením kongregácie sľúbila žiť chudobne a vlastniť len bezpodmienečne potrebné. Všetko ostatné malo byť použité pre chudobných. Chudoba a pokora boli opornými bodmi, ktoré neustále prízvukovala svojim sestrám. Sestry mali mať všetko potrebné, ale nič zbytočné. Ich strava a ubytovanie museli byť veľmi jednoduché, v súlade s chudobou tých, o ktorých sa starali.⁶⁰

⁵⁹Porov. STENGER, H. *Návzajom sa stretávať vykupujúc. Pastorálno psychologické úvahy k následovaniu*. ThG 25, 1982, s. 139-145.

⁶⁰Porov. GUTH, A. *K procesu balhorečenia Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2004, s. 84.

Zakladateľka vlastnila hlbokú dôveru v Boha. Najčastejšie chýbalo aj najpotrebnejšie; pomoc však zakaždým prišla v pravom čase. Vo svojom živote zakúsila Božiu pomoc. Svoje sestry povzbudzovala: „Duši, ktorá vkladá všetku dôveru v Boha a podriaďuje sa jeho vôli, nebude nikdy nič chýbať; vždy dosiahne to, čo potrebuje.“⁶¹ Dôveru v Boha vlievala aj chudobným, trpiacim, hriešnikom. Mnohí dosvedčujú, ako sa vedela dotknúť srdc počúvajúcich, keď im rozprávala o dôvere v Boha. Aj v tom videla cieľ svojho diela, vlievať dôveru v Boha umierajúcim a zarmúteným znova dávať nádej.

Duch chudoby má podporovať nielen každá sestra rehole, ale tiež musí stále vládnuť aj vo vnútornej a vonkajšej správe celej rehole. Nemali byť vložené žiadne úspory, okrem bezpodmienečne potrebného a to len na určitý čas. Zostatok mal byť použitý v prospech chudobných alebo pre spoločenstvá, ktoré to potrebovali.

Vo svojich Príhovoroch zakladateľka hovorí: „Kde nevládne duch chudoby, nie je ani žiadny pokrok v čnosti. Namiesto napredovania ostanete stáť na mieste. Materiálne víťazí nad duchom. Nech je ďaleko od vás to, čo by nejako zamedzilo chudobe! A ako rýchlo by ste sa celkom zmenili.“⁶² Osobne sa príkladným spôsobom cvičila v čnosti chudoby, aby sa mohla priblížiť viac k chudobným a chorým, k tým, ktorí sú opustení a bez nádeje.

2.2.3 Sľub poslušnosti

Zakladateľka bola príkladom v poslušnosti. Už ako malé dieťa vo svojich rodičoch videla Božích zástupcov na zemi. Bojovala so svojou hlavnou chybou – tvrdohlavosťou. Vedela, že túto chybu bude môcť premôcť iba poslušnosťou. Preto vo svojom živote postupovala podľa rád farára Reicharda a nasledovala všetky jeho poučenia. Neskôr napísal o tom biskupovi do Štrasburgu: „Všetko robí z čistej poslušnosti. Opakujem a potvrdzujem, že je poslušná v celej svojej

⁶¹ LUTTENAUER, J. *Myšlienky Matky Márie Alfonzy*, s. 21.

⁶² MATKA ALFONZA MÁRIA, *Príhovory a ponaučenia*. Innsbruck : Tyrolia, 1948, s. 40.

životnej existencii; tohto ducha vlastnila ako dieťa a nikdy v poslušnosti nepoľavila.⁶³

Matka Alfonza Mária pestovala ducha poslušnosti aj vo svojej kongregácii, aj keď bola prvou generálnou predstavenou. Držala sa výroku: „Pokiaľ to neodporuje Božím príkazom, máte plniť hlavne vôľu blížneho, aj keby sa to zdalo nepríjemné. Nemyslite si, že stačí plniť len vôľu vašich predstavených. Tým ešte nie je všetko urobené. Ak musíte udeľovať iným príkazy, potom nie tak, aby ste nerešpektovali chápanie podriadeného. Myslite na to, že je to Boh sám, čo vám to alebo ono prikazuje.“⁶⁴

Zaiste, že cvičenie sľubu poslušnosti bolo pre zakladateľku ľahšie vzhľadom na ducha hlbokkej pokory. Na druhej strane si bola vedomá ľudskej maličkosti. V tomto postoji ducha sa rada podrobila prianiam a radám, ako aj nariadeniam svojho duchovného vodcu a biskupa.

Od mladosti obdivovala Ježišovu poslušnosť Otcovi. Matka Alfonza Mária hovorí: „Pre nás zostúpil z neba, prijal našu úbohú prirodzenosť, pre nás trpel, zomrel a otvoril nám nebo a to všetko z čistej lásky k nám.“⁶⁵

Pre Božiu služobnicu Matku Alfonzu Máriu kristologické vyjadrenie zasväteného života je nevyhnutné, lebo Vykupiteľ nám podáva radostnú zvesť o vykúpení. Tak aj ona prijala pozvanie mať účasť na Ježišovom živote čistoty, chudoby a poslušnosti a kráčať v jeho šľapajach.

2.3 Tri evanjeliové rady: symbol pre život z tajomstva vykúpenia v súčasnosti v Kongregácii sestier Božského Vykupiteľa

Ježišov život nám objasňuje, čo znamená vykúpenie: jeho vtelenie, jeho ohlasovanie, jeho utrpenie a smrť, jeho zmŕtvychvstanie – a takisto jeho konkrétny spôsob života, ktorý vidí duchovná tradícia v čistote, chudobe a poslušnosti. Život, ktorý sa výslovne zaviazal k nasledovaniu Krista, má

⁶³ Porov. GUTH, A, *K procese balhorečenia Matky Alfonzy Márie*, s. 85.

⁶⁴ Porov. Tamže, s. 85.

⁶⁵ LUTTENAUER, J. *Myšlienky Matky Márie Alfonzy*, s. 30.

zviditeľniť život Vykupiteľa, ako aj jeho spôsob, akým priniesol spásu. Profesia evanjeliových rád je konkrétnou možnosťou spojiť náš život so životom Vykupiteľa, aby sme svoje konanie spojili s jeho konaním, t. j. získali jeho postoje a zmýšľanie. Sv. Pavol nás povzbudzuje: „*Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš.*“ (Flp 2,5)

Podstata nášho rehoľného spoločenstva spočíva v tom, aby sme videli evanjeliové rady vo svetle tajomstva vykúpenia, čo bolo stredobodom charizmy našej Matky zakladateľky. Pre nás, ktorí žijeme túto spiritualitu, je dôležité:

Ako žijeme evanjeliové rady ako vykúpené? Ako ich žijeme ako ľudia, ktorí sú povolani zvestovať vykúpenie nielen slovami, ale aj svojím životom a skutkami?

V našej spiritualite vyniká Kristus ako Vykupiteľ, ktorý pozýva človeka k sebe. Odpoveď prevziať evanjeliové rady ako životný štýl je pre nás motivovaná a preniknutá skúsenosťou byť vykúpený – a to znamená byť oslobodený a milovaný. Zároveň nám Kristus otvára v evanjeliových radách cestu k životu v slobode a v plnosti. Aj náš konkrétny spôsob života čistoty, chudoby a poslušnosti by mal svedčiť o vykúpení a vytvárať *atmosféru vykúpenia*.⁶⁶

Je veľmi dôležité vnímať svoje vlastné vykúpenie ako oslobodenie, aby sme mohli milovať. Vnímať svoje oslobodenie od hriechu, ktoré nám dáva silu žiť pre Boha. „*Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus. Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miluje a vydal seba samého za mňa.*“ (Gal, 2,20)

„Rehoľnou profesiou sa dobrovoľne zaväzujeme, že budeme žiť podľa verejných jednoduchých sľubov čistoty, chudoby a poslušnosti v spoločenstve podľa konštitúcií našej kongregácie. Zasväcujeme sa nadovšetko milovanému Bohu. Sľubmi zasväcujeme Bohu všetky svoje sily a dávame do služby Kristovi a jeho kráľovstvu, aby sme sa nechali viesť nie túžbou po egocentrickej láske, ale sebaobetovaním, nie túžbou po majetku a vlastníctve, ale podelením sa

⁶⁶ Porov. HERZIG, A. MSsR, *Pokračovať v príklade nášho Vykupiteľa Ježiša Krista* : Archív generálneho vedenia SDR.

s druhými, nie honbou po moci a panovaní, ale duchom služby. Pritom sa z lásky k Bohu, ktorý je naše jediné potrebné Dobro, zriekame bez pochyby vysokých ľudských hodnôt.⁶⁷

Keď sa oslobodzujeme od rodinného prostredia, od života v manželstve, vtedy máme širšie srdce pre lásku, aby sme boli darom výlučne pre Boha. Aj keď pomáhame ľuďom, robíme to výlučne pre Boha. Naša služba blíznym má cenu, lebo sme milovane Bohom a tak môžeme milovať skrze Neho.

Sľubom čistoty sa snažíme osobne zjednotiť s Kristom, ktorému sa hlboko a neoddeliteľne darujeme. On je milovaný Ženich a pre neho sa snažíme rásť v láske. Ale takejto lásky by sme neboli schopné bez skúsenosti Jeho vykupujúcej lásky. Milujeme, pretože sme poznali, že Ježiš prvý miloval nás. (Porov. 1 Jn 4,10)

Nasledovanie Krista je späté s chudobou, ktorá je považovaná za oslobodenie sa od materiálnych dobier pre Krista a ako svedectvo lásky ku Kristovi. V Konštitúciách je sľub chudoby predstavený v spojitosti s tajomstvom vykúpenia: „Boží Syn prišiel na svet aby nás vykúpil: „*Ved' poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste sa vy jeho chudobou obohatili.*“ (2 Kor 8,9)⁶⁸

Je veľmi dôležité chápať ducha sľubu chudoby: V podstate chceme mať rovnaký postoj k veciam a k majetku ako mal Ježiš. Spôsob chudoby, ktorý žil Ježiš, nebol iba jednoduchý život len navonok. Ježišov postoj k veciam a k majetku pramenil zo vzťahu s jeho Otcom a zo skúsenosti jeho lásky.

Vo svojej veľkňazskej modlitbe hovorí: „Všetko, čo je moje, je tvoje, a čo je tvoje, je moje.“ (Jn 17,10) Tieto slova vyjadrujú hlboký vzťah lásky a dôvery medzi Otcom a Synom. Aj naša chudoba sa prejavuje v dôvere v Božiu prozreteľnosť. Je to ovocie obráteného srdca a ukotvenia našich životov vo viere v Božiu lásku k nám. Láska dáva silu zrieť sa všetkého, na čom lipneme, dáva nám schopnosť všetko darovať.

⁶⁷ Porov. Konštitúcie a direktórium SDR, bod 7, s. 13.

⁶⁸ Tamže, bod 16, s. 15.

Sľub poslušnosti a poslušnosť Krista je v Konštitúciách SDR nazeraná v úzkom spojení s vykúpením. Prostredníctvom poslušnosti sa zjavuje láska Krista k Otcovi, skrze ktorú vykúpil svet. Poslušný Kristus je vzorom poslušnosti z lásky, lásky k Otcovi a lásky k ľuďom. Keď Kristus prišiel na svet, povedal: „*Hľa, prichádzam, aby som plnil tvoju vôľu, Bože.*“ (Hebr 10,7) V sľube poslušnosti najviac môžeme vidieť tajomstvo vykúpenia. „*Ježiš sa stál poslušným až na smrť, až na smrť na kríži.*“ (Flp 2,8) Svojou poslušnosťou, v ktorej sa zjavuje láska k Otcovi, vykúpil svet. Podľa príkladu Ježiša Krista, ktorý prišiel na svet, aby plnil Otcovu vôľu, sa s vierou podriaďujeme predstaveným. Poslušnosťou sa celkom zasväcujeme osobe a dielu Ježiša Krista. Tým charizma našej Matky zakladateľky ostáva živá a poslanie našej kongregácie v Cirkvi pokračuje.⁶⁹

„Vzhľadom na predstavené inštitútu v Konštitúciách SDR nachádzame citáciu Mt 20,28, ktorý nám ukazuje Krista, „*ktorý neprišiel na svet preto aby ho obsluhovali, ale aby slúžil*“. Je to zmienka o vykúpení, motív pre ktorý Syn človeka prišiel, je „aby slúžil a dal svoj život ako výkupné za mnohých“. Naša služba by sa mala vyjadrovať v «darovaní života»“.⁷⁰

V živote sľubu čistoty pre nebeské kráľovstvo, chudoby a poslušnosti – ako jednotlivcov aj ako spoločenstva – má byť pritom zreteľné, že „nedelené“ nasledovanie Krista nás nezotročuje, ale naopak robí nás slobodnými prijímať a dávať lásku a zasadzovať sa v slobode pre hodnoty Božieho kráľovstva - tak rozvíjať nový život, ktorý nám bol daný skrze Kristov kríž a zmŕtvychvstanie.

Tajomstvo vykúpenia uschopňuje prijať na seba záväzky sľubov a oslobodzuje pre lásku. Keď objavíme, že sme milované a vykúpene, môžeme odpovedať láskou. Zároveň to pomáha žiť v nádeji. Svedectvo zasväteného života sestier Božského Vykupiteľa, ktoré sa opiera o nádej, sa môže stať prameňom nádeje pre tých, ktorí žijú okolo nich.

⁶⁹ Porov. Konštitúcie a direktorium SDR, bod 30, s. 20.

⁷⁰ TROKANOVÁ, K. *Esperienza della Croce : Lettura cristologica delle Costituzioni delle Suore del Divin Redentore*. Rim : 2005. Tesi di Licenza. Università Pontificia Salesiana, Facoltà di Teologia, Istituto di Spiritualità, s. 33-34.

3 POCHOPENIE PREŽÍVANIA SLUBOV

Dnešný svet a dnešné ľudstvo od zasvätených potrebuje svedectvo lásky. Potrebujú svedectvo vykúpenia, ako je vtlačené do evanjeliových rád. Tieto rady svedčia o vykúpení, ktoré mocou Kristovho kríža a zmŕtvychvstania privádza svet a ľudské pokolenie v Duchu Svätom k tomu poslednému zavŕšeniu, ktoré sám dosiahne v Bohu. Preto má svedectvo zasväteného života neoceniteľnú hodnotu.⁷¹

Ako dnes ohlasovať Ježiša Krista Vykupiteľa chudobného, čistého a poslušného? Aké svedectvo vydávajú dnes sestry Božského Vykupiteľa? Ako sa odzrkadľuje veľkonočné Vykupiteľove tajomstvo v duchovnom živote a apoštoláte sestier?

3.1 Príprava pred sľubmi

Autenticky prežívané evanjeliové rady majú veľký význam pre všetkých ľudí, lebo každý sľub je špecifickou odpoveďou na veľké pokušenia vo svete. Evanjeliovými radami Cirkev naďalej ukazuje svetu cesty jeho premeny na Božie kráľovstvo. Preto je dôležité pozorne dbať, aby kandidáti na rehoľný život boli pripravení na úplné odovzdanie sa Bohu nasledovaním Krista v službe poslania. Aby tiež boli teoreticky a prakticky uvedení do konkrétnych požiadaviek troch sľubov.⁷²

Ak každá sestra bude cítiť zodpovednosť za svoju vlastnú formáciu, formácia nebude slúžiť iba pre jej osobný rast, ale bude požehnaním pre komunitu a prameňom plodnej sily pre apoštolát.⁷³

⁷¹ Porov. JÁN PAVOL II., apoštolská exhortácia *Redemptionis donum*, čl. 14, s. 36.

⁷² Porov. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVATENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Smernice pre formáciu v rehoľných inštitútoch*. Trnava : SSV, 2004, s. 13.

⁷³ Porov. KONGREGÁCIA PRE REHOĽNÍKOV A SEKULÁRNE INŠTITÚTY, *Elementi essenziali*. Rím, 1983, čl. 46.

Cieľom celej formácie je pripodobniť sa Ježišovi Kristovi a jeho totálnemu obetovaniu seba samého. Formácia má byť procesom „postupného osvojovania si Kristových myšlienok a citov“, aby bol sformovaný nový človek, ktorý v „každej životnej situácii cíti rovnako ako Kristus.“ (Porov. VC 65, 69)⁷⁴ Aby sestry Božského Vykupiteľa dokázali nájsť svoju identitu, prehĺbiť sa v charizme, ktorú im zanechala zakladateľka Matka Alfonza Mária ako duchovné dedičstvo, a prežívať svoje zasvätenie vo svetle tajomstva vykúpenia, veľmi je dôležitá počiatočná formácia.

Súčasná formácia SDR je rozdelená na tri etapy – postulát, noviciát, juniorát, ktoré tvoria jednotu a celok s permanentnou formáciou.

V postuláte sa ponúka dievčatám pomoc získať primeranú ľudskú a náboženskú zrelosť, aby mohli vo vnútornej slobode plne odpovedať na Božie volanie. Okrem toho sa majú hlbšie oboznámiť so životnou formou a apoštolátom kongregácie.⁷⁵

Noviciát je čas zvnútornenia a náboženského prehĺbenia. Novicky odкрývajú osobu Ježiša Krista, Božského Vykupiteľa a učia sa nasledovať ho cestou evanjeliových rád v kongregácii. Sú vedené k tomu, aby cez osobnú obeť vstúpili do veľkonočného tajomstva Krista, radostným prijatím askézy a vníkaním do tajomstva kríža.⁷⁶

„Formácia v junioráte vychádza z reálne dosiahnutých formačných cieľov predchádzajúcich období a je zameraná na rozvíjanie a prehľbovanie povolania a spoluúčasti sestry juniorky na poslaní Krista Vykupiteľa a na rast vo viere, v láske a vernosti. Formácia je zameraná na prehĺbenie vlastnej identity ako sestry Božského Vykupiteľa, na postupné a konkrétne začleňovanie sa do naplňania poslania kongregácie v súčasných spoločensko – kultúrnych podmienkach, na ktoré sa sestry juniorky učia nazerať vo svetle charizmy Matky Alfonzy Márie. Témy formačného programu juniorátu sú zostavené

⁷⁴ Porov. *Formačný plán Slovenskej provincie SDR*, Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2006, s. 26.

⁷⁵ Porov. GENERALNE VEDENIE, *Ratio Institutionis SDR*. Rím : Generálne vedenie SDR, 2003, s. 28.

⁷⁶ Porov. Tamže, s. 32.

a usporiadané v perspektíve charismatickej a spirituálnej identity kongregácie SDR.⁷⁷

V priebehu piatich rokov je postupné prehľbovanie identity sestry Božského Vykupiteľa rozdelené do piatich ročníkových okruhov: Vykúpenie (prvý ročník), Účasť na vykúpení (druhý ročník), Nasledovanie Krista Vykupiteľa (tretí ročník), Vykúpenie skrze kríž a zmŕtvychvstanie (štvrtý ročník), Sväte sľuby a vykúpenie (piaty ročník).

Ich cieľom je v prvom ročníku predovšetkým upevnenie vedomia nasledovania Krista a to Vykupiteľa, hlbšie chápanie „dôvodu“ vykúpenia, skutočnosti, že vykúpenie je aktuálne v každom čase i každom okamihu života jednotlivca a bližšie špecifikovanie a prehĺbenie chápania tajomstva vykúpenia podľa charizmy Matky Alfonzy Márie. V druhom ročníku prehĺbenie chápania ľudskej účasti na vykúpení, nadobudnutie „skúsenosti“ milosrdenstva, jednak voči sebe samej ako aj voči iným a teda vykupujúcej - odpúšťajúcej lásky, ktorá oslobodzuje pre konanie dobra. V treťom ročníku na prehĺbenie poznania postojov a konania Ježiša Krista ako Vykupiteľa, zvlášť vo vzťahu k Otcovi a vo vzťahu k človeku, skúmanie Kristovho a zároveň svojho zmýšľania na základe listu Filipanom 2,1n. V štvrtom skrze hlbšie vniknutie do Veľkonočného tajomstva ako tajomstva smrti a zmŕtvychvstania priblížiť sa k tajomstvu Kríža - v ktorom sa zjavuje Božia láska, ako k jadru našej charizmy a spirituality. Zároveň je štvrtý ročník časom prehĺbenia vzťahu s Máriou, ako prvou medzi vykúpenými, ktorá učí žiť z tajomstva vykúpenia skrze vnútorné zjednotenie sa s Kristom a skrze duchovné materstvo. V piatom ročníku, ktorý je bezprostrednou prípravou na zloženie doživotných sľubov v kongregácii SDR, sú jednotlivé sľuby čistoty, chudoby a poslušnosti predstavené v úzkej spojitosti s tajomstvom vykúpenia s prehĺbením smerujúcim od sľubov k čnostiam.⁷⁸

Môžeme vidieť, že formačný plán v junioráte je zameraný na prežívanie svojej identity ako sestry Božského Vykupiteľa z pohľadu na tajomstvo vykúpenia. Ak sestra juniorka s pomocou Božej milosti vážne prijme do života

⁷⁷ *Formačný plán Slovenskej provincie SDR*, Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2006, s. 26-27.

⁷⁸ Porov. Tamže, s. 28-37.

to, čo sa jej ponúka v formačnom pláne a dokáže na sebe pracovať, môže získať zmýšľanie a postoje Ježiša Krista Vykupiteľa a byť autentickým svedkom jeho milosrdnej a vykupujúcej lásky vo svete.

Aby to sestry dokázali sú pozvané modliť sa, obdivovať Božie dielo v živote Matky Alfonzy Márie a prosiť o účasť na milosti, ktorá jej bola darovaná spoločnou modlitbou:

„Matka zakladateľka ako tvoje dieťa ťa prosím o materinské požehnanie a s ním i tvojho ducha. Nauč ma žiť, ako si ty žila, trpieť, ako si ty trpela, milovať ako si ty milovala. Bud' mojou učiteľkou a vodkyňou na ceste duchovného života, ktorým si tak vytrvalo a neúnavne kráčala až do konca. Prijmi obeť mojich sľubov do svojich čistých rúk, aby sa môj život strávil v nepoškvrnenej oddanosti tomu, ktorý mi kázal milovať tvojho ducha, tvoje zásady a tvoje dielo. Vypros mne a mojim spolusestrám milosť hrdinsky nasledovať Ukrižovaného tak, ako si nám to ty ukázala, aby sme ti všetky raz boli v nebi na radosť a slávu. Potom budeme s tebou po celú večnosť jasavo spievať pieseň sestier Božského Vykupiteľa, ktorá bola melódiou celého tvojho života: „Všetko skrze Boha, s Bohom a v Bohu a pre jeho väčšiu česť a slávu.“

3.2 Naplnenie tajomstva vykúpenia v apoštoláte

V povolani zasvätených osôb je zahrnutá úloha úplného zasvätenia sa Kristovmu poslaniu, kde skrze Ducha Svätého sám zasvätený život sa stáva poslaním, tak ako ním bol celý Ježišov život. V tejto perspektíve je možné si všimnúť, aké je dôležité zachovávanie evanjeliových rád, vďaka ktorým sa osoba stáva úplne slobodná, aby sa mohla venovať službe evanjelia.⁷⁹

Kristus Vykupiteľ, ktorý nám zjavuje Božie milosrdenstvo, je jediný vzor nasledovania. Preto každý deň je pre sestry Božského Vykupiteľa výzvou, aby sa snažili získať Vykupiteľove postoje a spôsoby správania. Podľa spirituality Matky Alfonzy Márie Eppingerovej pestovaním čnosti jednoduchosti, duchom modlitby a hlbokým spojením sa s Cirkvou, zameriavajúc sa na tých, čo trpia

⁷⁹Porov. JÁN PAVOL II., posynodálna apoštolská exhortácia *Vita consecrata*, čl. 72, s. 125.

biedu, snažiť sa byť vnímavými a otvorenými pre súčasné potreby ľudí a s uprednostňujúcou láskou sa venovať tým najzanedbanejším.⁸⁰

Situácia Cirkvi a spoločnosti dnes nie je ľahká. Dnešná doba nám ukazuje mnohé situácie beznádeje, ktoré poznajú chudobní, chorí a opustení. Tieto situácie aj dnes rovnako vyzývajú k iniciatíve a k činom ako v 19. storočí v časoch Matky Alfonzy Márie. Keď sa pozrieme na našu spoločnosť, musíme konštatovať, že v čase ekonomickej krízy napriek sociálnemu podpornému systému, rozvoju nemocníc, napriek sociálnemu poisteniu a rozmanitým príspevkom, sú oblasti, v ktorých vládne chudoba a bieda. Nové formy chudoby badať všade. Sekularizácia sa rýchlo rozvíja, čo prináša čoraz väčšie osudné následky. Zároveň možno konštatovať isté hľadanie zmyslu života a duchovných hodnôt, ktoré vedie aj k tomu, že ľudia sa obracajú k pochybným ponukám zmyslu života. Preto je dôležité vydávať svedectvo o viere a svojom prítomnosťou a skutkami poukazovať na Boha. Dnešné apoštolské aktivity kongregácie – byť obhajcami tých najúbohejších, evanjelizovať, práca vo farnosti, starostlivosť o zdravie, výchova, pastoračia povolání, sociálna služba, administrácia – všetky skutky duchovného a telesného milosrdenstva majú za úlohu odovzdávať druhým skúsenosť existencie života s Bohom, aby v Bohu spoznali pravé a jediné šťastie svojho života.

Pre sestry Božského Vykupiteľa, prežívajúc vieru v Božej milujúcej prítomnosti, je prvoradé pohotovo a iniciatívne vyjsť s pomocou podľa vzoru Božského Vykupiteľa a Matky Vykupiteľa, čerpajúc inšpiráciu v evanjeliových udalostiach o uzdravení chorého pri rybníku Betsaida a Máriinom príhovore na svadbe v Káne.⁸¹ Sestry majú ísť tam, kde ľudia trpia, kde sa nachádzajú v osobitnej núdzi; ísť k tým, ktorým sa nedostáva žiadnej pomoci, ktorí sú osamelí. Všetkých týchto stretnúť, aby sa uspokojili potreby ich tela a duše. Takto sa podľa slov Vita Consecrata sestry majú snažiť „predĺžiť historickú prítomnosť“ Ježiša Krista – Vykupiteľa a svojím povolaním a poslaním prinášať

⁸⁰ Porov. *Konštitúcie a direktorium SDR*, bod 80, s. 37.

⁸¹ Porov. *Prvé pravidlá* diktované a stanovené ctihodnou zakladateľkou Matkou Alfonzou Máriou v roku 1849, úvod.

dnešnému svetu svedectvo o kresťanských nadčasových hodnotách ako sú milosrdná láska, nádej, odpustenie, zmierenie, vytváranie spoločenstva.⁸²

Sestry Božského Vykupiteľa majú využívať svoju ženskú energiu a talent, aby iní mali život. Aby ľudský život bol zmysluplný pre každého, osobitne pre tých, ktorí sú zanedbaní, bezmocní a chudobní. Majú sa zasadzovať za spravodlivosť a pokoj a ochranu stvorenia.⁸³

Matka Alfonza Mária bola vnímavá na aktuálne potreby doby. V ťažkých časoch stála na strane tých, ktorí potrebovali pomocnú ruku. Je to výzva aj pre jej nasledovníčky, aby v jej duchu nestrácali kontakt s problémami, ťažkosťami a zápasmi tých, ktorí v bežnom živote strácajú nádej, pochopenie a pomoc, ale vedeli byť prítomné tam, kde je to najviac potrebné. Sestry sú pozvané rozvíjať čnosť nádeje, ktorá je čnosťou pre dnešok a pramení z vykúpenia, pomáha žiť v konkrétnych situáciách, ako aj prinášať túto nádej chudobným a trpiacim súčasnej doby.

Svedectvo lásky k Ježišovi Vykupiteľovi má byť zviditeľnené v skutkoch a vzťahoch sestier. Nijaká cena by sa pre lásku k Ježišovi nemala zdať príliš vysoká. Kresťanský spisovateľ H. Lacordaire ju opísal takto: „Žiť vo svete bez akejkolvek túžby po svojich radoostiach; byť členom každej rodiny bez toho, aby sme patrili do jednej konkrétnej; zdieľať každé utrpenie; byť zasvätený do každého tajomstva; uzdravovať každú ranu; každý deň ísť od ľudí k Bohu a ponúknuť mu ich oddanosť a modlitby a vrátiť sa od Boha k ľuďom, aby sme im priniesli jeho odpustenie a jeho nádej. Mať srdce z ocele pre čistotu a srdce z mäsa pre lásku; učiť a odpúšťať; utešovať a žehnať a byť požehnaný navždy.“

Náš život, naše zasvätenie nie je samoučelné. Cirkev počíta s našim svedectvom o živej prítomnosti Kristovej lásky medzi ľuďmi. Iba tak náš život bude mať zmysel, ak im budeme hlásať túto lásku.

⁸² Porov. *Formačný plán Slovenskej provincie SDR*, s. 27.

⁸³ Porov. *Záverečný dokument a rozhodnutia s generálnej kapituly 2005*, s.14.

3.3 Prostriedky na prehĺbenie identity a charizmy sestier Božského Vykupiteľa

Sestry Božského Vykupiteľa s cieľom urobiť v dnešnom svete a svojom prostredí, kde žijú, viditeľnú a vnímateľnú milosrdnú a vykupujúcu lásku Ježiša Krista, svojim zasvätením dávajú k dispozícii celé svoje bytie – ducha i telo, myseľ, vôľu, city a konanie, dávajú celý svoj život do služby vykúpenia. To sa uskutočňuje nasledovaním Krista Vykupiteľa podľa evanjeliových rád čistoty, chudoby a poslušnosti. To predpokladá ich osobnú snahu o svätosť, ktorá je charakterizovaná hlbokým presvedčením o vlastnej potrebe vykúpenia, ochotou prijať od Ježiša Krista ponuku spásy a životom založeným na smrti a zmŕtvychvstaní Ježiša Krista.⁸⁴ Sestry sú vyzvané dôslednejšie rozjímať nad svojím povolaním vo svetle tajomstva vykúpenia, aby boli v tomto tajomstve zo dňa na deň čím pevnejšie zakorenené. Môžeme si položiť otázku: ktoré prostriedky im k tomu pomôžu?

Sestry Božského Vykupiteľa čerpajú silu a schopnosť viesť takto svoj život zasvätený Všemohúcemu Bohu vo svojom stretnutí sa s ním skrze sviatosti, liturgiu, spoločenstvo modlitby, askézu, duchovné cvičenia, dni duchovnej obnovy, spoločnú revíziu života, adoráciu, osobnú modlitbu a osobitným spôsobom skrze neustále rozjímanie o tajomstve vykúpenia, o Kristovi Vykupiteľovi.

Jedným z prostriedkov je osobná a spoločná modlitba, ktorá je hlavným základom rehoľného života. V Konštitúciách SDR sa píše: „Keď sa modlíme, máme účasť na Kristovej láske k Otcovi a stávame sa schopnými milovať blížneho. Keď sa modlíme a obetujeme, smieme s Kristom prednášať Bohu spolu s vlastnými utrpeniami a ťažkosťami aj utrpenia a ťažkosti ľudí.“ Zakladateľka kongregácie povzbudzuje sestry k modlitbe za hriešnikov, aby boli zachránení. Jej veľkou prosbou je modliť sa za nesmrteľné duše, a tak ich priviesť do tajomstva vykúpenia.⁸⁵

⁸⁴ Konštitúcie a direktórium SDR, bod 39, s. 23.

⁸⁵ Porov. Tamže, bod. 41, s. 23.

Charizma zakladateľky zameriava život sestier na „rozjímanie o tajomstve vykúpenia, nechať sa týmto tajomstvom preniknúť a urobiť ho plodným v oblastiach apoštolátu.“⁸⁶ Matka Alfonza Mária hovorila: „Najväčšia milosť, ktorú Spasiteľ môže dať duši je, keď ju uzná za hodnú kráčať v jeho šľapajach.“⁸⁷ Preto druhým prostriedkom ako presvedčivo žiť svoje zasvätenie vo svetle tajomstva vykúpenia je rozjímať o tajomstve vykúpenia a nechať sa týmto tajomstvom preniknúť a byť citlivou na potrebu spásy u seba samej a aj u iných.

Aby sestry mohli viac poznať Ježiša ako Vykupiteľa a nasledovať ho, je dôležité rozjímať o jeho živote, predovšetkým o jeho utrpení, smrti a zmŕtvychvstaní. Tak môžu zakúsiť jeho milosrdnú lásku a uchvátené Kristovou láskou robia všetko preto, aby ľudia túto lásku spoznali.

Po zhodnotení diela, ktoré sestry doposiaľ vykonali a naďalej vykonávajú, konštatujeme veľkú snahu o zachovanie vernosti charizme a duchovnému dedičstvu zakladateľky. Charizma sestier je nasmerovaná na Boha prostredníctvom spoločnej i osobnej modlitby. Keď sa modlia, majú účasť na Kristovej modlitbe, spoznávajú, že Boh je najvyšším dobrom a hodný úcty a poklony. To vyjadruje život v Božej prítomnosti, spojenie s Kristovým utrpením. V tom nachádzajú silu pre svoj autentický zasvätený život.

Jednou z takých modlitieb je **Cvičenie hodín utrpenia**, ktoré sa uchovalo v tradícii slovenskej provincie SDR. Sestry sa chcú každú hodinu spojiť so svojim milovaným Ženíchom:

Bože, dopraj nám šťastnú hodinu života a smrti, skrze Krista, nášho Pána. Amen. Ježišu v tejto hodine..., nech je všetko z poslušnosti a z lásky k tebe. Amen.

Mária, bez poškrvny dedičného hriechu počatá, oroduj za nás, ktorí sa k tebe utiekame.

O 18.hod.: si učeníkom umýval nohy,

O 19. hod.: si ustanovil Najsvätejšiu Oltárnu sviatosť,

O 20. hod.: si sa utiahol na Olivovú horu,

⁸⁶ Porov. Záverečný dokument a rozhodnutia s generálnej kapituly 2005, s.12.

⁸⁷ LUTTENAUER, J. *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*, s.31.

O 21. hod.: si sa modlil v Getsemanskej záhrade,
 O 22. hod.: si sa krvou potil,
 O 23. hod.: ťa Judáš zradil,
 O 24. hod.: si bol pred Annášom,
 O 1. hod.: si bol pred Kajfášom,
 O 2. hod.: sa ti vojaci posmievali,
 O 3. hod.: ťa Peter zaprel,
 O 4. hod.: si bol v žalári,
 O 5. hod.: si bol obžalovaný pred Pilátom,
 O 6. hod.: sa ti Herodes posmieval,
 O 7. hod.: ťa dav odsúdil namiesto Barabáša,
 O 8. hod.: si bol bičovaný,
 O 9. hod.: si bol trnám korunovaný,
 O 10. hod.: si bol odsúdený na smrť,
 O 11. hod.: si niesol ťažký kríž,
 O 12. hod.: si bol ukrižovaný,
 O 13. hod.: sa ti posmievali na kríži,
 O 14. hod.: si trpel posledné bolesti,
 O 15. hod.: si na kríži zomieral,
 O 16. hod.: si bol sňatý z kríža,
 O 17. hod.: si bol uložený do hrobu.

Dobrý Ježišu, milujúci duše, prosím ťa, pre smrteľnú úzkosť tvojho najsvätejšieho Srdca a pre bolesti tvojej nepoškvrnenej Matky, aby si svojou krvou očistil hriešnikov na celom svete, ktorí práve zápasia so smrťou a dnes zomrú.

Srdce Ježišovo, ktoré si vytrpelo smrteľnú úzkosť, zmiluj sa nad zomierajúcimi.

Mária, bolestná Matka, rozpomätaj sa na veľké bolesti svojho srdca, keď si videla svojho Syna zápasit' so smrťou. Prosím ťa, pomôž úbohým dušiam do nebeských radostí.

Ako môžeme vidieť, úprimnou modlitbou sa sestry dostávajú bližšie k Ježišovej láske, ktorú obetoval za svojich priateľov. To vedomie dáva silu pre bezvýhradné darovanie seba samých a naplnenie svojej duše i tela duchom obety. Týmto spôsobom sa v rehoľnej profesii vtlača ako pečať podobnosť s tou láskou, ktorá v Kristovom Srdci je súčasne vykupiteľská i snúbenecká.⁸⁸

Ďalším a zároveň najdôležitejším prostriedkom je slávenie Eucharistie a život z nej. Môžeme si všimnúť jej dôležitosť v Konštitúciách SDR: „Eucharistia, prameň a vrchol každého nábožného života, nám umožňuje mať účasť na veľkonočnom tajomstve a musí byť stredobodom nášho života. Pri slávení Eucharistie nás Kristus vkladá do svojej obety, ktorú spolu s ním predkladáme Otcovi. Skrze neho, s ním a v ňom uctieваме Otca, keď mu každodenne obetujeme svoj život, svoju prácu a celé stvorenie na jeho chválu.“⁸⁹ V súčasných komunitách sa sestry Božského Vykupiteľa snažia byť účastné na Eucharistii ráno, aby sa mohli zjednotiť s Kristom v tejto sviatosti lásky a ďalej ho niesť do svojho apoštolátu. Posilnené Ježišovou prítomnosťou chcú vydávať svedectvo o Ježišovej milosrdnej láske, ktorá je ukrižovaná, ale premáha smrť a žije.

Kristov kríž je sprítomňovaný v eucharistickej obeti, v ktorej je zároveň prežívané aj tajomstvo Kristovho zmŕtvychvstania. Preto slávenie nedele – ako Veľkej noci v okruhu týždňa - má má prispieť sestrám k načerpaniu nových síl a stále nového odhodlania sa pre zasvätenie sa v službe vykúpenia.⁹⁰

Povolanie k rehoľnému životu je zároveň povolaním k spoločnému životu v komunite v mene Ježiša Krista. Kristova smrť na kríži nám otvorila cestu k Otcovi, cestu k zjednoteniu sa s ním. On mal byť v centre rehoľnej komunity, ktorá je svedkom milosrdnej lásky. Ježiš povedal: „*Podľa toho poznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať.*“ (Jn, 13,35)

⁸⁸ Porov. JÁN PAVOL II, apoštolská exhortácia *Redemptionis donum*, čl. 8.

⁸⁹ Konštitúcie a direktórium SDR, bod 42, s. 24.

⁹⁰ Porov. *Formačný plán Slovenskej provincie SDR*, s. 35.

Schopnosť skutočne milovať iných človek nadobudne jedine vďaka obnovenému vzťahu s Bohom. Komunita nie je len nástrojom pre uskutočňovanie poslania, ale je predovšetkým priestorom, kde možno skusovať mystickú prítomnosť zmŕtvychvstalého Pána. To sa má uskutočňovať vzájomnou láskou jej členov, živenou slovom a Eucharistiou, očistenou v sviatosti zmierenia, udržiavanou modlitbou o jednotu.⁹¹ Každá sestra sa má aktívne zúčastňovať na živote v spoločenstve vo vedomí, že tak spolupôsobí aj na poslaní spoločenstva. Rehoľná komunita je zázemím, v ktorej každá sestra má nájsť oporu, pochopenie a možnosť byť sama sebou podľa Božích zámerov. Matka Alfonza Mária je pre svoje sestry príkladom, ako vytvoriť harmonické a vyvážené poslanie komunity, v ktorom hlavnú úlohu nehrá práca a povinnosť, ale dobro každej sestry a tých, ku ktorým sú poslané.

⁹¹ Porov. *Vita Concecrata*, čl. 42, s. 72.

ZÁVER

Rehoľným zasvätením sme sa ponorili do veľkonočného tajomstva vykúpenia a chceme s láskou bezvýhradne darovať seba samých prostredníctvom evanjeliových rád. Sám Ježiš je pre nás vzorom. Potrebujeme byť poslušné a vnímavé na Kristovo vedenie, aby sme mali plnú účasť na jeho poslaní.

Tajomstvo vykúpenia je centrom života sestier Božského Vykupiteľa. Ich život má byť založený na utrpení a zmŕtvychvstaní Ježiša Krista. Vzorom, ako to dokázať, je pre nás Božia služobnica Matka Alfonza Mária. Pozerajúc na Ježiša, vidí v ňom, v jeho živote a utrpení toho, ktorý predchádza cestu. Z toho pre ňu vyplýva tento záver: tak ako Ježiš vo svojej nekonečnej láske dal svoj život za nás, aj my máme s ním trpieť a pracovať, aby sme v dnešnom svete sprítomnili jeho vykupujúcu lásku a priblížili ľuďom Božie milosrdenstvo, ktoré sa nám zjavilo v Ježišovi Kristovi.

Vo vernosti životu Ježiša Krista v nás, v zameraní celej našej túžby žiť v zhode s evanjeliom, zasväcujeme Bohu všetky naše sily v úplnom darovaní nášho života, aby sme nasledovali Krista Vykupiteľa a tým neočakávali lásku len od druhých, ale aby sme darovali seba; aby sme sa zbavili príchylnosti k majetku, a boli slobodné pre Krista v jednote s chudobnými. Plnením sľubu poslušnosti slúžime vykúpeniu sveta, stávame sa voľnými pre účinkovanie Božieho Ducha.

V dnešnom svete, v ktorom sa často stretávame s beznádejou a zúfalstvom sme pozvané vydávať svedectvo vykúpenia, ktoré je vtlačené do profesie evanjeliových rád. Máme byť ľuďmi zmŕtvychvstania a prinášať nádej chudobným a trpiacim dnešnej doby.

Vo svojej práci som na základe dostupných prameňov zhrnula podstatné prvky, ktoré charakterizujú charizmu našej zakladateľky Matky Alfonzy Márie – dávať celý svoj život do služby vykúpenia.

Môžem konštatovať, že v súčasnosti majú sestry Božského Vykupiteľa veľkú snahu zachovať vernosť charizme a duchovnému dedičstvu zakladateľky. Usilujú sa žiť svoj život vo svetle vykúpenia zachovávaním konštitúcií, ktoré sestrám ponúkajú rôzne prostriedky ako sa môžu čím viac pripodobniť Ježišovi

Kristovi. Predovšetkým je to rozjímanie o tajomstve vykúpenia, z ktorého sestry žijú a robia ho plodným v apoštoláte; slávenie Eucharistie a spoločný život v komunite, ktorá ich posielajú prinášať dnešnému svetu svedectvo o milosrdnej a vykupujúcej láske Ježiša Krista.

BIBLIOGRAFIA

- Biblia - Sväté písmo starého i nového zákona*. 1. vyd. Trnava : Spolok Svätého Vojtecha, 2007. 1616 s. ISBN 978-80-7162-683-1.
- BUOB, H. *Jediný Vykupiteľ a my*, Zvolen: Jas, 1999. 70 s. ISBN 80-88795-65-6.
- CENTRÁLNA KOMISIA VEĽKÉHO JUBILEA ROKU 2000, *Kristus Slovo večného Otca*. Bratislava : Serafín, 1997. 83 s. ISBN 80-85310-87-2.
- Formačný plán Slovenskej provincie SDR*, Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2006.
- GENERALNE VEDENIE, *Ratio Institutionis SDR*. Rím : Generálne vedenie SDR, 2003.
- GENERÁLNE VEDENIE, *Zastavenia na ceste Kongregácie SDR*. Rím : Archív generálneho vedenia, 2009.
- GRALLET, J, P. *Homília arcibiskupa zo Štrasburg k 160. výročiu založenia Kongregácie Sestier Božského Vykupiteľa*. Rím : Archív generálneho vedenia SDR, 2009.
- GUTH, A. *K procesu blahorečenia Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2004. 92 s. ISBN 80– 69223–6–x.
- HERZIG, A. MSsR, *Pokračovať v príklade nášho Vykupiteľa Ježiša Krista* : Archív generálneho vedenia SDR.
- JÁN PAVOL II, posynodálna apoštolská exhortácia *Vita Consecrata*. Trnava : SSV, 1996. 191 s. ISBN 80-7162-042-4.
- JÁN PAVOL II., apoštolská exhortácia *Redemptionis donum*. Rím : SÚSCM, 1984. 45 s.
- JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptor hominis*. Rím : SÚSCM, 1980. 89 s.
- Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. Trnava : SSV, 1999. 918 s. ISBN 80-7162-253-2.
- Kódex Kánonického Práva*. Bratislava : KBS, 1996. 893 s. ISBN 80-7162-061-0.
- KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVATENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Smernice pre formáciu v rehoľných inštitútoch*. Trnava : SSV, 2004. 97 s. ISBN 80-7162-511-6.

- KONGREGÁCIA PRE REHOLNÍKOV A SEKULÁRNE INŠTITÚTY, *Elementi essenziali*. Rím, 1983.
- KONGREGÁCIA SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA, *Konštitúcie a direktorium*. Rím : Generálna kapitula, 1987. 105 s.
- LUTTENAUER, J. *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2005. 66 s. ISBN 80-969307-8-8
- MATKA ALFONZA MÁRIA, *Príhovory a ponaučenia*. Innsbruck : Tyrolia Prel. Johannes Loydl, 1948. 61 s.
- PAPEŽSKÁ BIBLICKÁ KOMISE, *Bible a morálka. Biblické kořeny křesťanského jednání*, Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2010. 165 s.
- PFLEGER, L. *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, nazývaná „niederbronnské sestry*. [online]. Freiburg im Breisgau : Herder und Co. G.m.b.H., 1921 [cit. 2010-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.alfonzamariaeppinger.com/literatura.html>>.
- POSPÍŠIL, C. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2006. 415 s. ISBN 80-7195-000-9.
- POSPÍŠIL, C. *Teologie služby*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2002. 216 s. ISBN 80-7192-748-1.
- Prvé pravidlá diktované a stanovené ctihodnou zakladateľkou Matkou Alfonzou Máriou v roku 1849*. Samizdat : Archív provinciálneho vedenia SDR.
- REICHARD, D. *Život mladej Alžbety Eppingerovej*. Spišská Nová Ves : Slovenská provincia SDR, 2005. ISBN 80-969288-8-0.
- SEMANOVÁ, R. *Charakteristické prvky spirituality Matky Alfonzy Eppingerovej*. RKCMBF UK, Diplomová práca, Bratislava, 2005. 46 s.
- Spoj v nás jedno, Pane XI*. Rím : Generálne vedenie, 2010.
- STENGER, H. *Návzajom sa stretávať vykupujúc. Pastorálno psychologické úvahy k následovaniu*. ThG 25, 1982 : Archív generálneho vedenia SDR.

- TROKANOVÁ, K. *Esperienza della Croce : Lettura cristologica delle Costituzioni delle Suore del Divin Redentore*. Roma : 2005. 129 s. Tesi di Licenza. Università Pontificia Salesiana, Facoltà di Teologia, Istituto di Spiritualità.
- ZAREMBOVÁ, J. *Obežník č. 106-2003*. Spišská Nová Ves : Archív Slovenskej provincie SDR.
- Zastavenia na ceste Kongregácie SDR*. Rím : Generálne vedenie, 2009.
- Záverečný dokument a rozhodnutia s generálnej kapituly 2005*. Rím : Generálne vedenie SDR.
- ZVEŘINA, J. *Teologie agape II*. Praha : Scriptum, 1992. 424 s. ISBN 80-85528-19-3.

SKRATKY

Biblické skratky:

Mk	Evanjelium podľa Marka
Mt	Evanjelium podľa Matúša
Lk	Evanjelium podľa Lukáša
Jn	Evanjelium podľa Jána
2 Kor	Druhý list Korint'anom
Rím	List Rimanom
Gal	List Galat'anom
Ef	List Efezanom
Kol	List Kolosanom
Hebr	List Hebrejom

Ostatné skratky:

čl.	článok
Porov.	Porovnaj
s.	strana
SDR	Sororum a Divino Redemptore
CIC	Codex Iuris Canonici
SÚSCM	Slovenský Ústav svätého Cyrila a Metoda
SSV	Spolok svätého Vojtecha
KKC	Katechizmus Katolíckej Cirkvi
VC	Vita Consecrata